

#DWARS

Onderzoek rond
textielrecycling

pagina 3

Danse Macrabe
in Tot Zover

pagina 7

En verder

Suriname Museum	6
Buurtsalon	8
Kunst uit afval	14
Blijdag	17
Kindercentrum W'meer	20
Kinderpagina	24

Column

De column van een stadsdeelbestuurder komt dit keer van Jan-Bert Vroege

Mens, durf te leven!

Mens, durf te leven: een van de iconische liedjes van Ramses Shaffy. De geest van Shaffy waart nog altijd rond op diverse plekken in Amsterdam, en zeker ook aan de Piet Heinkade in Oost. Daar is sinds 2016 het Ramses Shaffy Huis gevestigd. Onder het motto 'een ons kunst bespaart een kilo aan zorg' is hier een unieke gemeenschap van oudere en jonge kunstenaars ontstaan. Iedereen woont hier op zichzelf, maar door gemeenschappelijke faciliteiten, zoals werkateliers en tentoonstellingsruimtes, toch niet alleen. Dat je burens ook je gelijkgestemden zijn, is voor jong, maar zeker ook voor oud, natuurlijk prettig.

Het Shaffy Huis is maar een voorbeeld van de nieuwe woongemeenschappen die overal in de stad, en zeker ook in Oost, ontstaan. Moderne hofjes, wooncoöperaties en andere woonvormen: ze verschijnen in vele soorten en maten, vooral in de nieuwe wijken. Met zelfstandige woningen, maar dan gecombineerd met gemeenschappelijke faciliteiten. Van hele praktische ruimtes, zoals ruimtes met professionele

Bij Americana expositie in het Ramses Shaffy Huis

wasmachines, tot knutselruimtes of buurtkeukens.

In het Amstelkwartier is er bijvoorbeeld de Stads veteraan voor 55-plussers en op IJburg staat al jaren De Warren met vele gezinnen. Er wordt gebouwd aan Akropolis IJburg en aan de Vlinderha-

ven met 110 appartementen, gericht op de queer-gemeenschap. En de bewoners van De Nieuwe Meent in de Watergraafsmeer hebben pas onlangs hun verhuisdozen uitgepakt.

Deze woongemeenschappen brengen het beste van twee

werelden samen. De vrijheid en de faciliteiten van het stadse leven, maar ook het dorpse van je burens kennen en, als je er zin in hebt, zonder enige verplichting samen dingen doen. Een ontwikkeling die goed past in de veranderende stad, met steeds meer singles en eenpersoonshuishoudens. En waar ouderen steeds vitaler worden en zelfstandig kunnen en willen blijven wonen in passende woningen. Bovendien zijn bewoners van deze voorzieningen bovengemiddeld betrokken bij hun buurt. Een buurtborrel organiseren, samen afvalprikken in het groen, of een kunstroute uitstippelen, zijn maar enkele voorbeelden die ik de laatste jaren ben tegengekomen.

Meer ruimte voor dit soort woonoplossingen gaan we maken. Zeker in de nieuwe wijken, want ze bieden mooie en hedendaagse oplossingen om het stadse leven te kunnen blijven leven.

Zoals Ramses al zong:
Wees op je vierkante meter een vorst!
Wat je zoekt kan geen ander je geven!
Mens, durf te leven! #

Colofon

Dwars door de buurt is een onafhankelijke lokale krant die in 2026 zeven keer zal verschijnen.

De krant wordt huis aan huis verspreid in de buurten van Oud-Oost (Oosterpark-, Transvaal- en Dapperbuurt) en Watergraafsmeer in Amsterdam-Oost.

Op meerdere openbare plekken in Oost liggen exemplaren om gratis mee te nemen. De oplage is 25.000. Ook is Dwars te lezen op de website www.oost-online.nl.

Dwars 254 verschijnt donderdag 29 januari 2026, de deadline voor uw bijdrage is donderdag 8 januari 2026.

Verschijningsdata in 2026: 29 januari, 19 maart, 14 mei, 2 juli, 10 september, 29 oktober en 17 december.

Adresgegevens:

Wijtenbachstraat 36
1093 JC Amsterdam
06 42 80 78 05
dwarskrant@gmail.com

Kernredactie:

Anita Boelsums, Anneke Hesp, Melissa Plomp, Frank Schoevaart en Arie van Tol (hoofdredacteur)

Coverillustratie:

John Prop

Opmaak:

Frits van den Akker, Robert Nieman en Ron de Wit

Medewerkers:

Robert van Andel, Rose Bartholomé, Wendy Danser, Connie Dekker, Annette Douwes, Ties van Dijk, Eddy Ellert, Ank Engel, Anna ten Bruggencate, Carolien Gevers, Hella de Groot, Lennie Haarsma, Winnie van Heesch, Jim Jansen, Jaap Kamerling, Méland Langeveld, Cor Leiwakabessij, Ruud Meijer, Evelien Polter, Henk Pouw, Dineke Rizzoli, Ellen Ros, Jaap Stam, Ans van Stijgeren, Esther van der Zee en Ton Zijp

Bestuursleden Stichting Dwars door Oost: Joost Blom, Arie van Tol en Frits Wegenwijs

Redactionele bijdragen:

Dynamo, HJS en IWOON

Druk:

Rodi Rotatiedruk

Reageren op een artikel of een onderwerp opperen, graag: dwarskrant@gmail.com

#DWARS

Redactioneel

Tekst: **Arie van Tol**

Deze Dwars 253 is het laatste nummer waarvan ik de hoofdredacteur ben. Na 13 jaar, 91 edities, vind ik het tijd om me terug te trekken. Er staan anderen klaar om ook de komende jaren voor een mooie en informatieve buurtkrant te zorgen. Echt weg bij Dwars ga ik niet: ik blijf schrijven. Ik wil graag allen heel erg bedanken die mij de afgelopen jaren het vertrouwen hebben gegeven waardoor ik een soms autoritaire, maar ook verbindende aanvoerder kon zijn. Dank aan de (ex) schrijvers voor al hun informatieve en/of creatieve teksten. Dank aan de fotografen voor al hun portret- en/of omgevingsfoto's, de (ex)tekeners voor hun gedetailleerde dan wel minimalistische tekeningen en alle trefende voorpagina's. Dank aan de vormgevers voor hun strakke dan wel experimentele opmaak, de kernredactie voor al het afrondende werk, de bestuurders en de bezorgers. Dank aan derden voor hun advertenties, redactionele bijdragen of agendagegevens, de gemeente voor de subsidies. En vooral... dank aan de lezers! Wees welkom op zondag 25 januari tussen half 3 en half 7 in de Jungle bij mijn afscheid. #

Column

Door: **Jim Jansen**

Arie

Omdat ik promotie in Hilversum moest doen voor de nieuwe zesde bundel *Sterrenkunde, seks en serendipiteit* die ik samen met broer Dolf schreef, stond ik te wachten op het Muiderpoortstation. De trein was zoals wel vaker te laat en ik liep een paar maal een rondje om de kiosk om te tijd te doden. Ongemerkt keek ik naar de hoofden van bewoners uit Oost, prachtig gecreëerd door een mij onbekende kunstenaar. En toen zag ik daar het hoofd van Arie, waaronder zijn levensmotto stond opgeschreven. 'Ik ben geen levensgenieter, het leven is een serieuze zaak.' Voor degenen die niet weten over wie ik het heb, Arie is Arie van Tol, de hoofdredacteur van dit prachtige periodiek. Al meer dan twaalf en half jaar zwaait hij de scepter en die krant die nu voor u ligt is de laatste die onder zijn leiding verschijnt. Dat is meer dan jammer, want in al die jaren heeft hij van Dwars een serieuze en goed gelezen buurtkrant gemaakt dat het sufferdje niveau ver overstijgt. Een hoofdredacteur, en ik kan het weten, ik ben er zelf ook een, moet vooral dienstbaar zijn. Aan de vrijwilligers, de

mensen die subsidie geven, de lezers, de kernredactie en al die anderen die iets met de krant te maken hebben. Arie is dat. Dienstbaar met een kapitaal D. Elk stuk dat in de krant komt, gaat door zijn vingers, en uit eigen ervaring weet ik dat hij op elke column reageert. Dankzij hem weet je als bewoner wat er in Amsterdam-Oost speelt. Daarnaast is hij bescheiden en inderdaad geen levensgenieter. Hoewel hij op zijn statement later was teruggekomen, lees ik op Oost-Online. 'Je zou bijna zeggen dat ik enige minachting heb voor mensen die levensgenieter zijn. Ik vind dat gewoon niet te rijmen met het klotezootje dat deze wereld uiteindelijk toch is.' Deze uitspraak is hem op het lijf geschreven en mede namens alle lezers wil ik hem oprecht danken voor alle mooie kranten die hij heeft gemaakt. #

Reageren? jim@newscientist.nl

Kledingafval als nieuwe grondstof

Tekst: Anita Boelsums | Fotografie: Frank Schoevaart

Elke seconde belandt er ergens ter wereld een vrachtwagen vol kleding op de afvalberg of in de verbrandingsoven. Niet omdat de stof versleten is, maar omdat wij er op uitgekeken zijn. Voor Nienke Leenders is die berg geen afval, maar een bron. Ze onderzoekt hoe oude kleding kan worden omgezet in waardevolle grondstoffen voor duurzame plastics – met concrete toepassingen als doel.

Onderzoeker Nienke Leenders: 'Door suikers uit afvaltextiel te halen, concurreren we niet met wat mensen moeten eten.'

Textiel is uitgegroeid tot een van de meest vervuulende industrieën ter wereld. Kleding is goedkoper dan ooit, trends wisselen elkaar razendsnel af en 'even iets nieuws kopen' is de norm geworden. Wat vroeger jarenlang meeinging, wordt nu soms na een paar keer dragen alweer afgedankt. Ultra fast fashion voedt die cyclus en zorgt voor een onstuitbare stroom textielafval. Grote delen daarvan eindigen op vuilnisbelten, vaak in andere delen van de wereld, of worden verbrand.

Die werkelijkheid vormt het vertrekpunt van het onderzoek van Nienke Leenders (27). Zij doet haar PhD binnen de groep Industrial Sustainable Chemistry, een samenwerking tussen de Universiteit van Amsterdam en het duurzame chemiebedrijf Avantium. Haar werkplek is voornamelijk bij Avantium, waar alle benodigde faciliteiten aanwezig zijn, en eens in de twee weken is ze op Science Park bij de UvA voor overleg met de bredere onderzoeksgroep en specifieke metingen. Haar promotor is Gert-Jan Gruter, professor aan de UvA en CTO bij Avantium, met wie ze nauw samenwerkt.

Politiepolo

Het grootste probleem bij textielrecycling zit in kleding die bestaat uit een mengsel van katoen en polyester: zogeheten polycotton. 'Die vezels worden al tijdens de productie samengevoegd tot één draad. Daardoor kun je ze later bijna niet meer scheiden,' legt Nienke uit. En juist die mix vormt het grootste deel van het wereldwijde textielafval. Tot nu toe wordt dit soort kleding meestal mechanisch gerecycled: het wordt versnipperd en eindigt als isolatiemateriaal, vulling of vilt. De oorspronkelijke waarde gaat dan verloren. Nienkes onderzoek richt zich op iets anders: volledige scheiding

van de vezels, zodat beide materialen opnieuw hoogwaardig kunnen worden ingezet.

Ze demonstreert het met een stukje oude politiepolo. 'We behandelen het textiel met sterk geconcentreerd zoutzuur. Het katoen wordt daarbij opgelost en afgebroken. Wat overblijft is vrijwel puur polyester.' Katoen bestaat uit cellulose, een lange keten van suikermoleculen. Door die keten als het ware in stukjes te knippen, ontstaan

'Koop alleen wat je echt wilt dragen en bewaren'

losse suikers die opnieuw bruikbaar zijn. Die suikers vormen vervolgens de basis voor nieuwe chemicaliën.

Circulaire plasticindustrie

'Wat we doen is meer dan recyclen,' zegt Nienke. 'We zorgen ervoor dat afval opnieuw een volwaardige grondstof wordt.' De suikers die uit katoen vrijkomen kunnen gebruikt worden voor het maken van FDCA, een belangrijke bouwsteen voor PEF. Dat is een biobased kunststof die een duurzaam alternatief biedt voor het fossiele PET, dat veel wordt gebruikt in flessen en verpakkingen. 'Op deze manier geven we afgedankte kleding niet alleen een tweede leven, maar dragen we ook bij aan een circulaire plasticindustrie,' zegt Nienke. 'En het voorkomt dat we alleen afhankelijk worden van suikers uit gewassen als maïs. Als we die grootschalig voor de chemie gaan gebruiken, krijgen we onvermijdelijk een conflict met de voedselindustrie. Door suikers uit afvaltextiel te halen,

concurreren we niet met wat mensen moeten eten.'

Het proces werd ooit ontwikkeld voor hout, maar haar collega ontdekte dat het ook werkt voor katoen in textiel. Nienke verdiept zich nu in de optimalisatie: hoeveel zuur is nodig, welke concentratie, welke temperatuur en hoe lang moet het proces duren om de hoogste opbrengst te krijgen? 'We weten dat het kán,' zegt ze, 'maar ik onderzoek hoe we het zo efficiënt en schaalbaar mogelijk maken.'

Impact

Voor Nienke is het essentieel dat haar werk niet alleen wetenschappelijk interessant is, maar ook praktisch toepasbaar. 'Ik werk niet graag aan puur fundamenteel onderzoek. Ik wil dat het ergens toe leidt,' zegt ze. 'Door samen te werken met een bedrijf weet je dat je werkt aan iets dat echt gebruikt kan worden.'

Ze groeide op in Lobith. Met haar vader, die aannemer was, maakte ze vogelhuisjes en ze vond het leuk als hij haar bij klusprojecten betrok, zoals het leggen van dakpannen. 'Ik was graag met mijn handen bezig, dat technische zat er al vroeg in.' Op school was ze nieuwsgierig en leergierig, en ze had dyslexie. 'Ik heb VWO gedaan, ondanks een negatief advies. Dat gaf me ook wel extra motivatie: ik laat wel zien dat ik het kan.'

In Groningen studeerde ze zowel Technische Bedrijfskunde als Chemical Engineering – twee masters naast elkaar. Daar ontstond ook het idee om te promoveren. 'Ik merkte dat ik het leuk vond om de diepte in te gaan. Maar wel met een doel, met impact.'

Doorzetten en precisie

Een werkdag wisselt tussen experimenten en data-analyse. In het lab draagt ze haar witte jas, veiligheidsbril

en het haar strak vastgebonden. In de reactor gaan stukjes textiel, zuur en tijd. 'Het klinkt spannender dan het soms is,' lacht ze. 'Maar het moment waarop iets lukt wat je al weken probeert, dat blijft bijzonder.' Die momenten zijn er zeker geweest, zoals toen ze vrijwel in één keer ontdekte dat ook verfstoffen uit textiel verwijderd konden worden. 'Dat was zo'n wow-moment.' Tegenslagen horen erbij. 'In het begin had ik suikeroptbrengsten van boven de 100 procent. Dan weet je: er klopt iets niet. Dan moet je blijven zoeken, doorzetten, analyseren. Dat vraagt geduld en precisie.'

Oprecht enthousiast

Als ze één kledinggewoonte van mensen zou mogen veranderen, dan is het deze: 'Koop alleen kleding waar je oprecht enthousiast over bent, iets waarvan je voelt: dit wil ik echt dragen en bewaren. Niet voor één feestje of omdat het goedkoop is. Dan zorg je er ook beter voor.' Ze gelooft bovendien in alternatieven zoals kleding huren, zeker voor gelegenheden.

'Fast fashion zorgt voor onstuitbare stroom afval'

In haar vrije tijd zoekt ze ontspanning in sport: kickboksen, hardlopen en trainen voor Hyrox-wedstrijden. 'Even niet nadenken, gewoon bewegen. Dat is voor mij de perfecte balans met het denkwerk.'

Waar ze zichzelf over tien jaar ziet, weet ze nog niet precies, maar één ding staat vast: het moet iets met duurzaamheid zijn. 'Daar ligt mijn motivatie. Ik wil bijdragen aan oplossingen die er echt toe doen.'

Met haar onderzoek laat Nienke Leenders zien dat wetenschap niet zweverig of ver van de werkelijkheid hoeft te zijn. Integendeel: in een oud T-shirt ziet zij een bouwsteen voor de toekomst – en een bewijs dat we afval ook anders kunnen leren bekijken. #

Wat doen de wetenschappers van het Science Park in Amsterdam Oost eigenlijk? In Dwars vertellen ze wie ze zijn, wat hun werk inhoudt en wat dat voor ons kan betekenen.

Op het Science Park wordt baanbrekend onderzoek verricht op het gebied van biologie, informatica, AI, chemie, wis-, natuur- en sterrenkunde en duurzame technologieën.

Een scabreuze ontdekkingsreis

Tekst: Frans van Lier | Fotografie: via Paul Vreuls

Stoute jongetjes die met fonkelende oogjes ‘poep, pies, kak’ roepen, zullen verbluft stil vallen als ze zien dat een grote meneer een boek heeft gemaakt dat op het kleurige omslag in enorme letters de titel ‘Reeth van Lull tot Anus’ heeft staan. Met ook nog een grijnzende mevrouw erbij.

Journalist Paul Vreuls

Je wordt zelf weer een beetje zo'n stout jongetje als je bladert door deze merkwaardige uitgave met als ondertitel: ‘Op avontuur langs de scabreuze kant van Nederland’. Dat avontuur is ondernomen door de journalist Paul Vreuls (1951) die voor het motortijdschrift Promotor langs alle ‘vieze’

plaatsnamen van ons land toerde.

Neuk'n en poep'n

Zo volgen we hem van Rectum (Overijssel) naar Lull (Noord-Limburg), van Poepershoeck (Drenthe) naar Kuttin-gen (Zuid-Limburg), van Stinkhoeck (Brabant) naar Reeth (Betuwe), en van

Kruishaar (Gelderland) naar Geelbroek (weer Drenthe). En zo nog een stuk of twintig. Allemaal, van Kampeersnol (Texel) tot Boerenhol (Zeeland), heeft Vreuls de plaatsen opgezocht en er joyeuse reportages met puike foto's van gemaakt. Hij babbelt gezellig met al wie hij tegenkomt en spitst gretig zijn oren als hij iemand op het woord ‘neuken’ betrapt. Tot zijn teleurstelling blijkt dat in Zeeuws-Vlaanderen wat anders te betekenen: ‘Neuk 'ns een eind op’ (‘Ga eens aan de kant’) zeggen ze bijvoorbeeld of ‘Loop niet zo te neuk'n’ (‘Doe niet zo vervelend’). Maar daar laat de onderzoekende Vreuls het niet bij. Hoe noemen ze De Daad dan? Dat blijkt, tot zijn tevredenheid, ‘poep'n’ te zijn. In eigen beheer veegde hij alle stukken uit Promotor bij elkaar in het lijvige boek, ook verkrijgbaar via www.boekreeth.nl.

Bekrompenheid

‘Een ongelukkige jeugd is een goudmijn voor een schrijver’, luidt een bekend aforisme in literaire kring. Welnu, hier hebben we er een. Toen Paultje als jochie wat had gefoezeld met een buurmeisje, beet zijn moeder hem toe: ‘Je bent toch niet aan haar geweest?’ En dat, zo zegt de nu 74-jarige Vreuls, heeft hem een sociale blokkade voor het leven bezorgd.

De seksuele bekrompenheid in het katholieke gezin in Schaesbergen in de Limburgse Oostelijke mijnstreek heeft zijn jeugd vergald, zegt de man, die ongelukkig en onaangepast op zijn achttiende vluchtte naar Amsterdam

omdat daar misschien een leven was te vinden. Hij studeerde er een paar jaar medicijnen, probeerde wat in het onderwijs en verzeilde op een verzekeringskantoor. Eenzaam, sociaal gemerd, onzeker, overgevoelig, radeloos als het om vrouwen ging.

Ontdekkingsreiziger

Hij was 23 toen hij langs het Amstelveens Weekblad fietste. Een bliksem sloeg bij hem in. Op school had hij moeiteloos het ene opstel na het andere geschreven. Hij werd in Amstelveen bij het eerste gesprek aangenomen. ‘Het kwam als uit de hemel gevallen’, zegt Paul Vreuls nu, ‘Ik wist wat ik op deze wereld kwam doen.’

We praten in zijn appartement in park Somerlust met riant uitzicht op de bocht in de Amstel. Hij woont er met zijn vrouw Det en vertelt over het geluk dat het journalistieke leven hem heeft gebracht: dagblad Trouw en daarna een freelance bestaan. ‘Ik heb ooit ontdekkingsreiziger willen worden’, zegt de man die ooit geen weg in de wereld wist. ‘Ik las de boeken van Magalhães, Scott en Amundsen. Nu schreef ik voor bladen als Reizen en Op Pad van de ANWB, voor National Geographic Traveler en Internationale Samenwerking, maakte ik reisreportages in binnen- en buitenland. De wereld is voor me open gegaan.’ Terug naar Fiemel (Groningen) en Benedenknijpe in Friesland. Ook daarheen leidde de route van de ontdekkingsreiziger met de gefrustreerde jeugd. Zeldzame combinatie, zeldzaam boek. #

Iedereen helpen en verbinden

Tekst: Arie van Tol | Fotografie: Dineke Rizzoli

Al 35 jaar is Ahmed El Mesri het gezicht van stichting Assadaaka Community. ‘Assadaaka’ is het Arabische woord voor ‘vriendschap’. De naam duidt erop dat de organisatie niet religieus, niet politiek, maar vooral humanitair is. ‘En nee..., het is geen Marokkaanse, maar een Amsterdamse organisatie!’

In Oost organiseert Assadaaka, vaak samen met andere maatschappelijke instanties, zeer regelmatig diverse activiteiten. Maar als ik tegenover Ahmed El Mesri ben gaan zitten in één van de kleinere ruimtes op de eerste verdieping van de Wethouder Verheyhal, de thuisbasis van Assadaaka, begint hij vol vuur over de hulp en ondersteuning die kwetsbare bewoners geboden wordt. ‘Bij ons lopen veel mensen binnen die al overal aangeklopt hebben, maar nergens zijn geholpen. Wij proberen ze met onze vrijwilligers stap voor stap weer enigszins overeind te helpen. Ook zogeheten zorgmijders weten ons te vinden.’

‘Een andere groep vrijwilligers kookt dagelijks voor een dertigtal kwetsbare ouderen. De maaltijden worden bij hen thuisgebracht. Ja, ook in het weekend, dus zeven dagen per week. De vrijwilligers zijn ook vertrouwenspersonen voor deze vaak erg eenzame bewoners.’

Grote ruimte

Ahmed noemt een getal van 200 als ik hem vraag hoeveel vrijwilligers aangesloten zijn bij Assadaaka. ‘Een kwart daarvan is heel actief, de rest is onre-

gelmatiger betrokken bij het werk.’ Tot acht jaar geleden een flink deel van de bovenetage van de Wethouder Verheyhal betrokken werd, heeft de stichting vanuit vele verschillende locaties in Oost geopereerd. ‘We hebben hier veel ruimte. Er zijn twee nadelen. We hebben hier geen keuken. Het eerder genoemde koken van vrijwilligers

‘Assadaaka ontving Compassieprijs 2025’

moet bij hen thuis of elders gedaan worden. En er is maar één lift, als die het niet doet kunnen invalide personen zoals ik zelf – Ahmed is gebonden aan een rolstoel – niet of nauwelijks boven komen.’

Toegankelijkheid

In zekere zin is er de hele dag door spreekuur bij Assadaaka. Mensen kunnen altijd binnen lopen, ook als ze niet voor een persoonlijk probleem komen.

In het ‘buurthuis’ voeren toegankelijkheid en verbinding de boventoon. Er wordt onder andere ook huiswerkbegeleiding gegeven. Elke doordeweekse avond worden er van 19.30 tot 21.30 uur gratis lessen Nederlandse taal (NT2) gegeven, op meerdere niveaus. Ahmed: ‘Loop gerust eens binnen. Iedereen kan elk gewenst moment beginnen aan de lessen.’

Vele activiteiten

Als succesvol voorbeeld van wat Assadaaka organiseert noemt Ahmed de Stille Tocht op 4 mei. ‘Jaren geleden begonnen met slechts enkele deelnemers, inmiddels sluiten steeds meer, ook (jonge) Marokkaanse, bewoners zich aan bij de Stille Tocht rond Station Muiderpoort & Ceramplein ter herdenking van de deportatie van 11.000 Joodse Amsterdammers.’

Op Assadaaka's website worden de vele activiteiten aangekondigd, bovendien wordt er naderhand verslag van gedaan. Voorbeelden van activiteiten die in november plaatsvonden: een muzikale avond bij Podium Genieten m.m.v. het Orkest Rouh Tourat, de vie-

Ahmed El Mesri

ring en herdenking van 50 jaar Groene Mars (9 november is een belangrijke dag in de geschiedenis van Marokko), de Dag van de Mantelzorg, Super Sint Maarten en een feestelijke en inspirerende expertmeeting in het kader van de Internationale Mannendag. Op 23 januari 2026 is er een nieuwjaarsborrel waarbij expliciet stil gestaan zal worden bij het 35-jarig bestaan van Assadaaka. #

Bezoek gerust een keer de eerste etage van Sporthal Wethouder Verhey (Polderweg 300) of website <http://assadaaka.nl>.

NieuwLand: tien jaar samen wonen, werken en actievoeren

Tekst: Winnie van Heesch | Fotografie: Cor Leiwakabessij

In november 2015 verwierf een woningbouwvereniging met wortels in de kraakscene een voormalig schoolgebouw in de Dapperbuurt. Tien jaar later staat het collectieve ideaal nog fier overeind in woon-werkgebouw en politiek buurtcentrum NieuwLand.

Het koor 'Verzet per couplet' in de gemeenschapsruimte

De wortels van NieuwLand liggen in de Transvaalbuurt. Een groep activisten rond het kraakpand Joe's Garage in de Pretoriusstraat zag rond 2010 dat het kraakverbod de beweging op losse schroeven zette. Met elke ontruiming verdween niet alleen woonruimte, maar ook de gemeenschap die daar was opgebouwd. De groep zocht daarom naar een manier om legaal een gebouw te verwerven. Een permanente, onbedreigde plek die werkt op basis van solidariteit, duurzaamheid en zelfbeheer. Er werd een woningbouwvereniging opgericht: Soweto. En na vijf jaar duwen, trekken en onderhandelen was NieuwLand een feit: een woongemeenschap van elf bewoners, met werkplaatsen en met een gemeenschapsruimte.

Doe-het-zelf fietskliniek

Damaris Bolio was er vanaf de start bij. 'Ik zocht een werkplaats voor mijn fietsreparatiebedrijf.' Via Joe's Garage kwam ze aan boord van het project. En dat betekende: eerst meehelpen met de verbouwing van het pand. 'Ik heb meegebouwd aan de woonruimtes boven. En ik heb geholpen bij de bouw van de community space.'

Damaris Bolio in de fietskliniek

Damaris begon met een eenmanszaak, maar inmiddels runt ze de werkplaats vrijwillig als een doe-het-zelf fietskliniek. Mensen kunnen hier voor vijftien

euro (en vier euro voor stadspashouders) zelf hun fiets repareren, met hulp van een van de vrijwilligers. Onderdelen haalt de kliniek uit oude fietsen die ze gedoneerd krijgen.

'Onze vrijwilligers zijn heel uiteenlopende mensen. Er zijn wetenschappers bij, mensen die de hele dag achter een computer zitten en het heerlijk vinden hier met hun handen te werken. Ieder heeft z'n specialisme, één vrijwilliger doet ook elektrische fietsen. Als we er niet uitkomen bellen of appen we elkaar. Samen zijn we een bibliotheek met fietskennis.'

Ook de bezoekers van de fietskliniek zijn heel verschillend. 'Jonge jongens van vijftien, die ik nog moet leren wat een moer is. Vrouwen die in een abaja hun ketting staan te repareren. Sommige mensen komen omdat ze heel erg met duurzaamheid bezig zijn. Anderen vanwege de portemonnee.' Voor Damaris is de fietskliniek een plek waar ze kan bijdragen aan een mentaliteitsverandering: goed zorgen voor je spullen en dingen hergebruiken. Maar het is vooral ook heel leuk om hier bezig te zijn. 'Je praat over van alles, politiek, de buurt, het leven. En mensen gaan met een goed gevoel de deur uit. Je hebt een fiets gerepareerd, je kán het.'

Onmisbare schakel

In een uithoek van NieuwLand ligt de werkplaats van Ivàn Seiler: een pijpenla die tot de nok is gevuld met onderdelen van muziekapparatuur: printplaten, microfoons, mengpanelen. In zijn hand een gitaarversterker: 'Kijk, helemaal *old school*, met buizen, handgemaakt. Echt een kunstwerk.' Ivàn was al vanaf zijn jeugd in Brazilië met elektronica bezig. Na zijn opleiding Electrical Engineering speelde hij in Sao Paolo in bandjes. 'En dan was het al gauw: 'Ivàn, de microfoon doet het niet goed, wil je even kijken?' Zo is hij in zijn vak gerold. Nu weten muziektechnici uit het hele land hem te vinden.

Ivàn is pas sinds drie jaar aan NieuwLand verbonden, maar nu al een onmis-

bare schakel. Hij koopt regelmatig een vegan maaltijd in de *community kitchen*, organiseert de maandelijkse Open Mic avond, en danslessen voor Braziliaanse dansen als forró en samba. Ivàn runt ook het maandelijkse Repair Café, samen met een groep vrijwilligers.

Ivàn Seiler in zijn werkplaats

'Ik repareer bijna alles behalve espressomachines. Dat is zo moeilijk, daar heb ik de kennis en de onderdelen niet voor.'

In NieuwLand heeft hij echt zijn plek gevonden. 'Ik heb altijd in woongemeenschappen gewoond. In Brazilië, als student, en ook in Nederland. Maar de collectieve manier van werken, die saamhorigheid, heb ik nog niet eerder meegemaakt.'

Verzet per couplet

In het groen-bruine decor van de gemeenschapsruimte repeteert om de week op woensdag het protestliederen-koor *Verzet Per Couplets*. De anarchistische roots kleuren merkbaar de repetitie. Een dirigente hebben ze wel, maar die woont acht maanden per jaar in het buitenland. En dus bepaalt het koor meestal ad hoc welk lied wordt ingezet, en op welke toon. Koorlid Ton: 'We zijn strak horizontaal georganiseerd.' Het koor treedt veel op bij woonprotesten, klimaatmarsen en anti-racisme demonstraties. Sjak: 'We worden steeds

vaker gevraagd. Daaraan zie je dat het protest in de samenleving toeneemt.' Het repertoire beslaat meer dan 40 liederen uit verschillende tijdperken en landen: van 17e eeuws Engeland tot de Spaanse Burgeroorlog en het verzet tegen de Chileense dictator Pinochet. En natuurlijk de Italiaanse Partizanenklasieker Bella Ciao, waar het koor verschillende teksten op zingt.

Veel koorleden hebben al een lange geschiedenis met protestliederen. Nadat het lied 'De gedachten zijn vrij' is gezongen, vertelt Vreer: 'Dat lied heb ik voor het eerst gehoord in Woensdrecht. Het was de tijd van de anti-kernwapenacties, rond 1985. Op kerstavond zijn we daar met een groep de basis binnengedrongen, maar we werden gevonden door de Marechaussee. Ze sloten ons op in een bunker. En toen begon iemand te zingen *Die Gedanken sind frei*. Zo prachtig.'

NieuwLand past het koor als een jas. Een autonoom centrum dat al tien jaar draait op zelfbeheer, zonder subsidies. Waar je nog een biertje kunt drinken voor twee euro. Strak horizontaal! #

Interesse in de activiteiten in NieuwLand? Ga naar nieuwland.cc

#Dwars Zittertjes

Heeft u zelf ook iets dat u dwars zit? In deze rubriek kunt u een ergenis uit uw dagelijkse leven kwijt. Mail uw ongenoegen (max 150 woorden) naar: dwarskrant@gmail.com Vermeld altijd uw volledige naam en leeftijd. De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen in te korten.

Denk aan mij...

Soms weet je op straat niet wat je ziet. Over de Oranje-Vrijstaatkade loopt een speciaal spoor in de bestrating, zodat mensen die weinig of niks kunnen zien, hun weg kunnen vinden. Maar als dat jouw probleem niet is, dan weet je misschien ook helemaal niet waar dat streepjeslint voor dient. En zeker op de hoogte van de sportschool hebben nou precies die slechtzienden daar weer last van. Veel sporters parkeren hun fietsje zonder nadenken gewoon midden op die strook -officieel: de 'geleidestrook'. En toen lagen daar ineens, pal voor de hele gevel van de sportschool, drie 'denk aan mij'- stempels op de weg. 'Denk aan mij, houd de geleidestrook vrij'. Maar helpen ze ook?

Kijk naar deze foto. Alsof zeker zes blinden met de fiets naar de sportschool zijn gekomen. Wat ik zeg: je weet soms niet wat je ziet...

De veelzijdigheid van de Surinaamse geschiedenis

Tekst: Evelien Polter | Fotografie: Henk Pouw

Koning Willem-Alexander opende op 25 november, precies vijftig jaar na de onafhankelijkheid van de Republiek Suriname, het Suriname Museum aan de Zeeburgerdijk in Amsterdam-Oost.

Een muzikaal onthaal bij de ingang van het museum

Burgemeester Halsema sprak tijdens de opening over Suriname als een land met een rechtsstaat waarin rechters zo soeverein konden opereren dat ze een zittende president hebben durven veroordelen voor meervoudige moord. En zanger Jeangu Macrooy zong samen met het *Zo! Gospel Choir* het Surinaamse volkslied.

Dicht regenwoud

Koning Willem-Alexander en Koningin Máxima brachten begin december een staatsbezoek aan Suriname, waarmee de banden tussen beide landen opnieuw werden benadrukt. Suriname is het kleinste land op het Zuid-Amerikaanse continent, maar wel vier keer zo groot als Nederland. Het grootste deel van het land bestaat uit dicht regenwoud. Voor de kust zijn er recent grote olievondsten gedaan, waarvan verwacht wordt dat ze Suriname in de nabije toekomst aanzienlijke inkomsten en economische groei zullen opleveren. In Nederland wonen meer dan 350.000 mensen met een Surinaamse migratieachtergrond, terwijl Suriname zelf slechts 640.000 inwoners telt.

'Thuiskomst'

Het Suriname Museum profileert zichzelf niet als een traditioneel museum, maar als een 'thuiskomst' en als een ruimte waar de Surinaamse geschiedenis tot leven komt. De openingstentoonstelling *Meet Su, Meet Us* voert bezoekers op een reis door de geschiedenis: van het weelderige regenwoud met zijn geneeskrachtige planten, langs de

verhalen van inheemse volken, via de harde periode van slavernij, contractarbeid en migratie tot aan de onafhankelijkheid. Ook de invloed van Surinamers in Nederland – op het gebied van sport, kunst en cultuur – krijgt volop aandacht. De tentoonstelling toont originele 18de- en 19de-eeuwse prenten uit reisverslagen van Stedman en Benoit, archiefstukken, foto's, sculpturen, films en zelfs een levensechte reconstructie van een scheepsruim. Het museum is een manier om de geschiedenis te tonen vanuit het perspectief van Surinamers.

Veerkracht van vrouwen

Maakt dit tentoonstellingsgebouw een slavernijmuseum over overbodig? Die vraag kwam bij me op toen ik hoorde van de oprichting van beide musea. Het specifieke van het Suriname Museum is dat hier het unieke verhaal van Suriname zelf verteld wordt. Daarbij komen niet alleen slavernij en onderdrukking aanbod, maar ook minder bekende aspecten, zoals de veerkracht van vrouwen, culturele tradities die zijn blijven bestaan na migratie en de voortdurende invloed van verschillende bevolkingsgroepen op de samenleving.

Meet Su, Meet Us heet de openingstentoonstelling

Een museum over slavernij vertelt het grote, overkoepelende verhaal van slavernij wereldwijd – hoe slavernij mensen over de hele wereld heeft geraakt en gevormd. Het Suriname Museum heeft een eigen waardevolle plek, naast een slavernijmuseum, door de veelzijdigheid van Surinaamse geschiedenis zichtbaar te maken. Dit museum vertelt het verhaal van een land dat zich elk jaar een stukje verder losmaakt van Nederland. #

'Made in China' is van alle tijden

Tekst: Annette Douwes | Fotografie: Eddie Ellert

In Wereldmuseum Amsterdam is momenteel de tentoonstelling *Made in China* te zien. De invoer en het gebruik van Chinese producten in ons land is zeker geen exclusief verschijnsel van deze tijd, zo wordt ook duidelijk bij de expositie.

Van oudsher is China rijk aan grondstoffen. Duizenden jaren vóór onze jaartelling verbouwde men al thee en werden zijde, jade, bamboe en keramiek zorgvuldig bewerkt. Papier werd ontwikkeld en een schrift: een impuls tot het kopiëren van heilige teksten en afbeeldingen uit het Boeddhisme. De Kunst van het Kopiëren en het vervaardigen van replica's staan in China in hoog aanzien. De tentoonstelling 'Made in China' toont levensgrote reconstructies van het terracotta leger van duizenden soldaten bij het graf van de Eerste Keizer (ca. 200 v C). De afzonderlijke lichaamsdelen werden in mallen vervaardigd, vernuftig in elkaar gezet en tot verschillende menselijke figuren opgebouwd. Oorspronkelijk in kleur.

De Zijderoutes

Vanaf de vijfde eeuw voor Christus exporteerde China haar kwaliteitsproducten langs de twee grote Zijderoutes, eeuwenlang de belangrijkste verbinding tussen Oost en West. Er waren karavaanroutes door Centraal- en Oost-Azië enerzijds en via het Midden-Oosten naar het Middellandse Zeegebied - tot in het Romeinse Rijk - anderzijds. Producten werden bewerkt en aangepast aan lokale markten. Daarvan zijn in de tentoonstelling bijzondere voor-

beelden te zien. De Romeinen noemden China Het Volk van de Seres (zijde). In Europa was keramiek zeer gewild, zoals Delfts Blauw *porcelain* in Nederland. Vanaf de 16e eeuw kon de Britse elite genieten van thee, gedronken uit *china*: kunstig versierde porseleinen theeserviezen. In de Middeleeuwen werd vervoer over land langzaam vervangen door transport over zee, waaronder

de handelsroutes van de VOC met Azië en China. Het huidige Chinese bewind is bezig een nieuwe zijderoute te realiseren middels uitgebreide treinverbindingen over land.

Fabriek van de wereld

Vanaf 1980, het tijdperk van Mao Tse Tung met zijn 'Culturele Revolutie' en 'Grote Sprong Voorwaarts' begint een

intensief proces van industrialisatie. China wordt de grootste exporteur van goederen en, sinds 2009, de fabriek van de wereld. Er verschijnen steeds meer goedkope massaproducten op de wereldmarkt, met alle nadelige gevolgen van dien. Ernstige milieuvervuiling in China zelf, uitbuiting en slechte arbeidsomstandigheden, ziekte en ontheemding. Gedwongen arbeidsmigratie veroorzaakt verlies van oude dorpsstructuren en saamhorigheid, vooral op het platteland, waar soms ook hongersnood heerst. In het westen leidt deze ontwikkeling tot gebrek aan kwaliteit en duurzaamheid. Producten van Chinese websites blijken vaak onveilig, vooral kinderspeelgoed! In de tentoonstelling verbeelden hedendaagse Chinese kunstenaars op creatieve wijze hun kritiek hierop, vaak gebruikmakend van of aansluitend op oude vormen, symbolen en technieken.

Wereldmuseum Amsterdam geeft een beeld van makerschap in China, vanaf het verre verleden tot heden. Willemijn van Noord en Floor Scholte, de twee curatoren van de tentoonstelling bezochten twee jaar geleden vooraanstaande kunstenaars in een aantal Chinese steden. In de tentoonstelling zijn foto's en filmmateriaal te zien, alsook materialen en objecten van die makers zelf, zoals een vitrine met materialen en authentieke lak-instrumenten, geschonken door een hedendaags Chinees kunstenaar. Daarnaast is er een keur aan bijzondere objecten uit de eigen collectie van het museum te zien. #

De tentoonstelling *Made in China* is t/m 31 augustus 2026 te zien in Wereldmuseum Amsterdam.

Geraamtes van Aat Veldhoen komen tot leven

Tekst: Jaap Stam

Leven en dood zijn in Aat Veldhoens werk met elkaar verstrengeld, het meest letterlijk in het schilderij met copulerende skeletten. Tot Zover, het museum op De Nieuwe Ooster, geeft een fascinerend inkijkje in het gedachtegoed van de levenskunstenaar die geobsedeerd was door de dood.

Aat in de woonkamer, naakt, met palet, 2018. © Venus Veldhoen

Het skelet dat het gevaar tegemoet loopt ondanks het waarschuwingsbord dat duidt op stralingsgevaar heeft een behoedzame tred en kijkt angstig. De skeletten op Danse Macabre zien er vrolijk uit en hebben er wel lol in. Ze dansen de tango, dans van de hartstocht. Op de schilderijen van Aat Veldhoen komen geraamtes tot leven.

Wonder van vernuft

Veldhoen was hevig geïnteresseerd in de raadselen van de dood, die hij vreesde. Zijn hele leven is hij ermee bezig geweest. 'Het is een ijsingwekkend en beklemmend iets, maar het heeft ook iets moois,' vond hij. Skeletten boeiden de in 2018 op 84-jarige leeftijd overleden Veldhoen niet alleen als symbool van de

dood, hij vond ze weergaloos mooi als vorm en een wonder van vernuft. De anatomie van het bottenstelsel had hij tot in detail bestudeerd. In zijn tuin had hij twee plastic skeletten in de missionarisstand gelegd om ze voor eeuwig te laten vrijen. Ook zij zijn tentoongesteld. Ze hebben de kleur van echtheid gekregen doordat ze zo lang buiten hebben gelegen en omdat hij ze heeft bewerkt met gruis.

Muziek

Bij het levensgrote Danse Macabre, twee dansende skeletten hoog in de wolken onder een blauwe hemel, klinkt continu de dodendans van Camille Saint-Saëns, van Franz Liszt en de opzweepende versie van Ekseption. Tijdens het schilderen luisterde Veldhoen graag naar muziek. Het liefst draaide hij de originele, hiveringwekkende versie van de Franse componist Saint-Saëns. Uren aan een stuk klonk dat keihard in zijn atelier.

Gevoelens op het schilderdoek

'Hij was een kleurrijke kunstenaar, geobsedeerd door bloot, seks en dood', zegt suppoost Ton Salman, staand voor een schilderij met naakte vrouwen die rouwen om de dood van een harlekijn. 'Dit is Veldhoen ten voeten uit, het vlees spat van het doek.' De levenskunstenaar beaamde dat hij een kinderlijke losbol was, maar hij kon geraakt worden door de zorgen van de mensheid, hun lijden en ziektes, zei hij ooit tegen AT5. Het fragment is te zien op de tentoonstelling. Op zijn somberste momenten wierp 'het drama van mensen die doodgaan in het verschrikkelijke rampenleven' een schaduw over zijn leven. Hij maakte zich zorgen over oorlogsgeweld. Als kind zag hij in de Tweede Wereldoorlog tegenover zijn ouderlijk huis bommen inslaan. Een klasgenoot kwam daarbij om het leven. Als 10-jarige was hij op 7 mei 1945 op de

Dam toen de Duitsers het vuur openden op feestende Amsterdammers. Veldhoen moest rennen voor zijn leven, 32 mensen kwamen om. Hij sprak er niet graag over, liever vertrouwde hij zijn gevoelens toe aan het schildersdoek. Ook zijn angst voor de atoombom verwerkte hij in zijn schilderijen en tekeningen.

Hommage

Ontroerend zijn de tekeningen van overledenen. De intieme portretten noemde hij een hommage aan de overledene, je voelt de affectie, liefde en zorg. 'Iemand die weg is wordt een stilleven', zei Veldhoen. Hij tekende zijn moeder en vele vrienden op hun doodsbod. Uit de begeleidende tekst op de tentoonstelling: 'Wanneer Aat een doodsportret maakte was er geen ruimte voor gekkigheden. Hedy (d'Ancona, met wie hij de laatste twintig jaar van zijn leven samen was), Ik zag het hem soms doen, ik was er soms bij. Natuurlijk was hij verdrietig, emotioneel, en hij deed gewoon zijn best. Het is ook een manier om je vriendschap te eren, het moest zo perfect mogelijk zijn.'

Kleurige hemden

Realist tot in de kist heet de expositie, de tekst stond in zijn overlijdensadvertentie. Veldhoen werkte tot de laatste snik. Toen hij rechts verlamd raakte, ging hij links schilderen. Dagelijks stond hij in zijn kleurige hemden te schilderen in zijn atelier. Aan het eind van de tentoonstelling kan de bezoeker aan de slag gaan met twee plastic skeletten en een selfie maken of zich laten fotograferen. Je mag ermee doen wat je wil, dat deed Veldhoen ook. 'Laatst was een stel jonge meiden er enthousiast mee in de weer. Het werd steeds scabreuzer. Dat tekent het museum. De dood is een serieuze zaak, maar er moet ook wat lucht in', zegt suppoost Salman.

Knipoog

Ook in het gastenboek geeft menig bezoeker een knipoog. De een heeft een doodshoofd getekend en HIGH FIVE! erbij geschreven. Een zekere JD slaat de spijker op de kop: 'Lachen met Aat + een beetje huilen'. Het laatste woord is aan de meester zelf: 'Met een Veldhoen aan de muur gaat het beter op den duur.' #

Tot Zover, het museum over leven en dood, is geopend van dinsdag tot en met zondag van 11.00 uur tot 17.00 uur. De tentoonstelling Realist tot in de kist duurt tot en met 28 juni.

PC Art Paviljoen biedt kunstenaars van allerlei pluimage een mooi podium

Tekst: Jaap Stam

'Voor kleinschalige voorstellingen is weinig plek in de stad, veel kunstenaars zijn op zoek naar een locatie. Ze werken keihard en zijn bevlogen. Het raakt me elke keer weer. Er is een grote behoefte om te uiten en te ontvangen.

Directeur Guus Sluiter van Tot Zover vindt het PC Art Paviljoen op De Nieuwe Ooster, ingang Zaaiersweg, een prachtige aanvulling op zijn museum. PC Uitvaart had het voormalige uitvaartcentrum tot 1 januari 2026 ter beschikking gesteld aan het museum en tot Sluiters genoegen is het met een jaar verlengd.

De aula van het voormalige uitvaartcentrum biedt kunstenaars van allerlei pluimage een mooi podium. Indien gewenst kunnen ze ook de opbaarkamers, koelruimte en koffiekamer gebruiken. Sluiter: 'Tegen de kunstenaars zeggen we: hier is lang verdriet gedeeld, zijn tranen gevloeid, zijn verhalen gedeeld en is verbinding gezocht. Besef in welke ruimte je bent.' Zo was er een voorstelling over het gemis van een overleden vader, een middag met dichters en traden de Bedside Singers op die zingen voor mensen in de

laatste levensfase in hospices, verpleeghuizen en bij mensen thuis. In november bood de tijdelijke dependance twee weekenden onderdak aan Jeugdtheaterschool TIJ. Jongeren van 14 tot 21 jaar voerden de dans- en theatervoorstelling RAUW op. Ze namen het publiek mee 'in een zelden gevoerd gesprek over de dood, gezien door de ogen van een nieuwe generatie', meldt de site van het paviljoen.

Sluiter: 'Jongeren die hadden meegedaan zeiden dat ze met hun ouders nog nooit over de dood hadden gesproken. Nu hadden ze een aanleiding. Wij willen helpen het gesprek te openen over de dood en alles wat ermee te maken heeft. Het hoeft niet zwaar te zijn, maar loop er niet omheen.' #

Voor activiteiten in het PC Art Paviljoen zie totzover.nl/paviljoen

Wie wil er 1x per 7 weken, 7 uurtjes de #Dwars lopen?

**KRANTEN
BEZORGER
GEZOCHT**

Bel voor meer info: 06-4280.7805

Buurtsalon geeft vrouwen nieuwe kansen

Tekst: Ans van Stijgeren | Fotografie: Huda

In Amsterdam Oost bruist het van de activiteiten op allerlei terrein. Bewoners weten elkaar te vinden in hun gezamenlijke passie. Deze keer een bijeenkomst van de Buurtsalon.

‘Mijn missie is om vrouwen uit hun isolement te halen.’

Amira Ashkar is bezig met een gezichtsbehandeling van de journalist

Amira Ashkar is oprichter en voorzitter van de Stichting Vrouwen Voor Vrouwen Oost. Ze organiseert activiteiten voor vrouwen en kinderen. ‘Twintig jaar geleden was ik een geïsoleerde vrouw, ik sprak de taal niet, had geen vriendinnen en geen familie, alleen mijn dochters en mijn man. Ik miste een plek waar vrouwen bij elkaar

kunnen komen zoals in mijn geboorteland Egypte. Via de school van mijn kinderen ben ik op taalles gegaan en kreeg ik vriendinnen. Toen ben ik ook met de Buurtsalon in de Meevaart begonnen, een plek waar vrouwen elkaar ontmoeten en een ontspannende beautybehandeling kunnen krijgen.’

Hoe bereik je vrouwen die in een isolement leven?

‘In het begin ben ik gewoon gaan flyeren op de markt. Nu gaat het vooral via mond-tot-mond-reclame en via social media.’ Amira praat gepassioneerd over haar activiteiten. Ze organiseert ook beweeglessen onder leiding van een sportleidster, workshops en taallessen. Het is slechts een greep uit de vele activiteiten. ‘Ik help vrouwen nieuwe dingen te leren, te *empoweren*. Wat ik zelf heb gedaan wil ik ook doorgeven aan andere vrouwen. Het is goed voor hun lichamelijke en mentale gezondheid. Ik wil graag iets voor een ander betekenen, dat geeft me energie.’

Eerst bijpraten, dan een beautybehandeling

Tijdens de Buurtsalon zitten zo’n twintig vrouwen rondom een grote tafel, druk pratend bij een kopje thee of koffie en Egyptische lekkernijen. De vrijwilligers die hier werken zijn begonnen als deelnemer. Sousou bijvoorbeeld heeft in Casablanca een opleiding gevolgd tot schoonheidsspecialiste en in Nederland voor pedicure en manicure. ‘Ik vind het leuk om met mensen te werken,’ zegt ze terwijl ze vakkundig de nagels van Huda behan-

delt. Nieuwkomers zoals Huda krijgen een warm welkom. ‘Wat wil je drinken, liefje?’ Een vrijwilliger vraagt naar haar achtergrond en waar ze behoefte aan heeft. ‘Misschien is de taalles ook iets voor jou?’

Ondertussen ondergaan de vrouwen een beautybehandeling. Een bezoeker krijgt een warm voetbad en een kapster is bezig met stylen en föhnen. Ook een hennatatoeage laten zetten is mogelijk. Amira geeft zelf gezichtsbehandelingen ‘Elke dag je gezicht scrubben, dat houdt de huid jong,’ adviseert ze.

Hoe is het Huda bevallen de eerste keer?

‘Ik kom zeker terug, ik voel me hier thuis. In Jemen heb ik als arts gewerkt, ik ben van plan een cursus te volgen om mijn Nederlands te verbeteren zodat ik een opleiding tot echoscopist kan doen.’

Heeft Amira nog ambities voor de toekomst?

‘Ik wil meer activiteiten en nog meer mensen bereiken. Ik droom over een eigen plek voor de Buurtsalon, dan kan ik me echt uitleven. Ik ben nog lang niet uitgegroeid!’ zegt ze lachend. #

Wat: de Buurtsalon

Wanneer: elke zaterdag van 15.00 uur – 18.00 uur

Waar: de Meevaart, Balistraat 48A

Wie: alle vrouwen zijn welkom

Vragen: stichtingvrouwenvoorvrouwenooost@hotmail.com

Instagram: st.vrouwenvoorvrouwenooost

FB: Stichting Vrouwen Voor Vrouwen Oost

Voor alle activiteiten: www.meevaart.nl

Wil je zelf met je club of activiteit in Dwars staan? Mail naar dwarskrant@gmail.com

Brillendans

Tekst: Jim Jansen | Fotografie: Eddy Ellert

Journalist Jim Jansen en fotograaf Eddy Ellert begeven zich door Amsterdam-Oost en komen bekende en onbekende buurtgenoten tegen. Deze keer Khalid Davoodi, eigenaar van Paul Bas Optiek.

Voor opticien Khalid Davoodi is het menselijk contact belangrijk

Ik kom uit een familie van brildragers en sinds ik me kan heugen komen we bij Paul Bas, de opticien ooit strategisch gelegen naast het Burgerziekenhuis en tegenover banketbakker Moes. De oogkwaliteit

van mijn drie broers en van mijn beide ouders was niet toereikend zodat we in de jaren tachtig van de vorige eeuw voor een ziekenfondsbril of contactlenzen even aanwaaiden op de hoek van de Domse-

laerstraat en de Linnaeusstraat. Ik ont-sprong de brillendans altijd, totdat ik de veertig al ruim gepasseerd was. Opeens kreeg ik moeite met het lezen van de krant of het sturen van een appje.

Op dus naar Paul Bas waar nu Khalid de scepter zwaait. Het ziekenhuis van weleer is nu een luxe hotel en waar je vroeger een halfje wit bestelde, daar ben je nu aan het juiste adres voor een vegan pokebowl. Binnen is er ogenschijnlijk niets veranderd

‘Uw ogen verdienen het zuiverste licht’

en met alle vriendelijkheid worden we welkom geheten.

De wieg van Khalid stond in Mahabad, Iran en dagelijks komt hij vanuit Amsterdam-Noord naar ons prachtige stadsdeel. ‘Eigenlijk wilde ik tandtechnicus worden, maar daar zat niet al te veel handel in,’ vertelt hij. ‘Maar voor een opticien was de markt anders. Via een stage kon hij meteen aan het werk en sinds 2006 ben ik de eigenaar van Paul Bas.’ ‘Ooit dacht ik dat ik goudsmid wilde worden,’ zegt hij, ‘toen twijfelde ik over iets te doen met het gebit en nu houd ik me bezig met de ogen. De gemene deler is dat ik met mijn handen werk waarbij het menselijke contact van groot belang is.’ We lopen door de winkel, en terwijl Eddy

op zoek is naar een mooie plek voor de foto, vertelt hij dat er meer dan 400 brillen her en der zijn uitgestald. Mijn leesbril is aan vervanging toe en na een oogmeting liggen er in no time vijftien verschillende monturen op tafel. Het zwarte ronde exemplaar, die toevallig sprekend lijkt op de bril van Eddy, is hem geworden en Khalid vertelt dat ik die over een paar dagen kan ophalen. Terwijl hij ons hartelijk uitlaat, lees ik op een poster: ‘Uw ogen verdienen het zuiverste licht.’ Bij Khalid krijg je dat zeer zeker! #

www.vrijenblij-energiehealing.nl

Vrij & Blij energiehealing
Praktijk voor aura chakra healing

AuraTouch® Healing, sjamanistische technieken, SoulBodyFusion® behandeling

Voor balans, doorstroming en nieuwe energie in lichaam en ziel.

T/m 18 jan. 2026: aantrekkelijke AANBIEDING (zie onze website)

Afspraak maken?
Bel of app Yolente
06 - 2896.7583
Amsterdam-Oost

Of gebruik het contactformulier op de website

Zonder-lijk

En toen...

Tekst: **Melissa Plomp**
Illustratie: **Ruud Meijer**

Zaterdagavond, het jaar 1937 is nog geen twee dagen oud. Bij Bureau Linneausstraat wordt een geboeide man afgeleverd. Twee rechercheurs nemen hem over en zetten hem in een verhoorkamer. Met hangend hoofd zit de man tegenover hen. Hij beantwoordt hun vragen kort en helder: hij is 34,

vrijgezel, matroos, woont in de Rivierenbuurt. 'Welnu meneer, u bent hier om... een móórd te bekennen?!' Droevig knikt de matroos. 'Het gebeurde gisteravond.'

Hij wankelt. Al sinds oudjaarsavond, een dag geleden, heeft hij stevig gedronken. Dat is niet vreemd voor een matroos. Inmiddels is al zijn geld op en is hij de laatste kroeg uitgezet. Hij

zwalkt langs de koude oever van de Amstel. De gordijnen van de statige huizen langs de Weesperzijde zijn goed gesloten. In een winkel op de hoek van de Marcusstraat brandt echter nog licht. Men is er druk bezig de etalages opnieuw in te richten na de feestdagen. Op straat wagen zich deze avond maar weinig mensen. Toch komt er een andere man de matroos tegemoet. Ook zijn benen willen hem niet meer geheel

recht in de goede richting dragen. Hij is nog jong, ongeveer 27 jaar en hij draagt een lange, lichte regenjas. Niet in staat hun richting nauwkeurig te bepalen, lopen beide heren tegen elkaar op. De matroos duwt de ander vloekend van zich af. 'Donnerwetter!' scheldt de ander en hij grijpt de matroos stevig bij de schouders. Ze worstelen. Er vallen klappen. Langzaam wordt de matroos richting de rand van de kade geduwd. 'Vuilak!' roept de matroos uit. Hij weet zich los te worstelen, grijpt de regenjas van zijn tegenstander en gooit hem de Amstel in. Met een plons verdwijnt de man onder water. De matroos blijft enkele tellen verschrikt staan, maar wanneer hij niets meer ziet bewegen in het water, gaat hij zo snel als hij kan ervandoor.

'Uit angst dorst ik niet naar huis te gaan. Ik zwierf wat rond, sliep in een hotelletje. En nu kom ik u door wroeging gedreven, vertellen wat

ik gedaan heb.' De rechercheurs kijken elkaar aan. 'Er is vandaag geen lichaam in de Amstel gevonden, toch?' 'Er zijn ook geen vermisten gemeld.'

Bij zonsopkomst is er een oloepje op de Weesperzijde. Op de kade staat de geboeide matroos met de twee rechercheurs. De matroos twijfelt, loopt wat heen en weer langs de kade. Maar dan staat hij stil. 'Hier was het, ik weet het zeker.' De dreggers varen hun sloep naar de juiste plek en laten hun netten zakken. Agenten bellen aan bij de huizen langs de Weesperzijde en in de Marcusstraat. Ook bij de winkel gaat het licht aan. Mensen schudden hun hoofd, niemand heeft iets gehoord of gezien. Na ruim anderhalf uur houden de dreggers het voor gezien.

'Ik zie geen redenen om aan te nemen dat uw arrestant aan waanbeelden lijdt', zegt dokter Van der Spek. 'Hij vertelde wel dat hij onlangs ontslagen is en omdat hij zijn huur niet meer kon betalen, al een aantal dagen op straat leefde.' De rechercheurs gaan de verhoorkamer binnen. Ernstig kijken ze de matroos aan. 'Blijft u bij uw verhaal dat u een man vermoord heeft?' De matroos aarzelt even. 'Heel eerlijk gezegd kan ik me het niet goed meer herinneren. Ik heb me vast vergist. Ik trek mijn bekentenis in. Ik zit hier prima hoor, warme cel, het eten was best in orde. Maar het wordt tijd dat ik opstap en plaats maak voor een echte moordenaar.' Een van de rechercheurs trekt de matroos overeind. 'Helaas maat, jij mag nog een tijdje gaan brommen wegens landloperij!' #

De matroos kwam al snel op vrije voeten. Een lijk werd er nooit gevonden. De recherche ging ervan uit dat de man óf een enorme fantaseer was, óf bewust had gelogen om een paar dagen van de koude straat te zijn.

'Dit is de mooiste club van allemaal'

Tekst: **Arie van Tol**

Is het bij het huidige armoedige voetbal van Ajax een troost of 'zout in de wonde', het doorlezen van een liederenboek over de club en het beluisteren van enkele van de nummers? Hoe dan ook hebben de uitgever en de schrijvers/samenstellers Arno van Leeuwen en Harry van Vliet niet gewacht, misschien wel niet durven wachten op betere tijden, om het boek 'Daar hoorden zij engelen zingen... Ajax, Ajax, Ajax' uit te brengen.

De presentatie was in de kantine van voetbalclub De Meer op vrijdag 14 november. Buiten was het die namiddag een kletsnatte, trieste, donkere bedoeining, maar binnen was de sfeer Amsterdams gezellig. Bij een biertje, wijntje of frisse wachters vele oude getrouwe Ajaxaanhangers op de officiële verschijning van het Ajaxliederenboek. De twee makers vertelden hoe ze op het idee waren gekomen, hadden enkele passende anekdotes en lieten enkele nummers op geluidsband horen. Joop Leeuwendaal, zanger en ex-stadionspeaker, bracht twee liedjes live, natuurlijk deels meegezongen door de aanwezigen. En ja, het eerste exemplaar was natuurlijk voor...

mister Ajax Sjaak Swart.

In het, zoals dat heet, rijk geïllustreerde boek passeren 162 Ajaxliedjes de revue. Het zijn deels bekende nummers en artiesten, maar vooral namen die vaag in het geheugen zitten en veel volslagen onbekende verwijzingen. Namen van de artiesten en de titels worden vergezeld van een illustratie van de plaat, het jaartal van uitgifte, in welke vorm (van 78 toeren plaat tot Spotify), hoe gemakkelijk het te vinden is en een verhaaltje. Vaak is daarin een deel van de tekst opgenomen. De meeste liedjes zijn te beluisteren via YouTube en soms via Spotify. De rechter pagina's zijn ingeruimd voor

Boek & Oost

bovengenoemde informatie over muzikaal Ajax, op de linker pagina's is een reeks grotere illustraties afgebeeld met korte teksten. Veel foto's zijn van vroegere Ajaxhelden, sommige van muzikale grootheden. De hoofdrolspelers bij de presentatie van 14 november, Joop Leeuwendaal en Sjaak Swart, en de zanger met de allergrootste Ajax-hit, 'Ajax is kampioen', uit 1995, Danny Lukassen worden extra in het zonnetje gezet.

De Arena-favoriet is Mijn club van Jiskefet/Kees Prins. Het refrein wordt massaal meegezongen in het stadion. Ook nu nog. Juist nu.

*Dit is mijn club, mijn ideaal
Dit is de mooiste club van allemaal
Hier ligt mijn hart, mijn vreugde, mijn verdriet
Het kan dooien, het kan vriezen
We kunnen winnen of verliezen
Maar een betere club dan deze is er niet*

Het liederenboek is te koop bij of via de boekhandel. #

Poppentheater Koos Kneus

Voorstellingen op zondagen, altijd inclusief schminken.

zo 11, 18 en 25 jan 11.00-12.15:

De kleine, stoere fee! (2-4 jr)
door gastspeler: Lulu's poppentheater (Marloes Gies)

zo 11, 18 en 25 jan 13.00-15.00:

De fee en de fluisterboom! (4-8 jr)
door gastspeler: Lulu's poppentheater (Marloes Gies)

Reserveren noodzakelijk! Via website of tel.nr. 020-6928532.

Voor reserveren en meer info:

www.kooskneus.nl

Plein Theater

za 20 dec 19.00, zo 21 dec 14.00, di 23 dec 17.00, za 27 dec 19.00, zo 28 dec 14.00:

Ode aan Oost – Michelle Potters (exhibition, art)

za 20 dec 20.00:

Opera Mic Night - (F)Luister Muziektheater

zo 21 dec 15.00:

Nieuwe Noten Amsterdam: Luna Quartet (concert)

di 23 dec 18.00:

Cozy X-mas / Music & Food – Derick Stadwijk

za 27 dec 20.00:

Queer & Friends Café InClusion/ End of the Year Celebration – TransAmsterdam, Lesbique & Plein Theater

zo 28 dec 15.00:

Hey Wollie – Maskermeiden (2+)

zo 11 jan 15.00:

Klankkast – Keren Levi / NeverLike (2+)

za 17 jan 20.30:

Nieuwe Noten Amsterdam: Marieke Franssen & Minami Nagai (concert)

vr 23 en za 24 jan 20.30:

Bent Aïcha – Amina Meliani (theatre)

zo 25 jan 15.00:

Bens Boot – Onder het buro (Ayla & Willemijn) (4+)

do 29 jan 18.30:

Workshop: My body is a temple, until it isn't – An Kuper & Lucian Squid

vr 30 jan 20.00:

Queer & Friends Café InClusion – TransAmsterdam

Zie verder: www.plein-theater.nl

Badhuistheater

vr 19 dec 20.00:

Twelfth Night – The We Love Shakespeare Ensemble

di 6 jan 19.30:

Shakespeare's Mid-winters Night (Double Bill) – Prague Shakespeare Company

za 24 jan 20.00:

A Welcome Distraction Presents: Game Show

Zie verder www.badhuistheater.nl

De Nieuwe KHL

zo 21 dec 16.00:

Anton Goudsmit & Hermine Deurloo

za 27 dec 20.00:

La Dietrich

zo 28 dec 16.00:

Dancing Queens – XS Tribute to ABBA

zo 4 jan 16.00:

Gelukkig Nieuwjaar met Trio Bier & Speciale Gast

zo 11 jan 20.30:

Dusty Ciggaar

vr 16 jan 20.30:

Thank God it's Friday – Amsterdam Klezmer Band

zo 18 jan 16.00:

Wasim Arslan

zo 25 jan 13.00 - 15.00:

Workshop: jouw ritme, jouw leiderschap

zo 25 jan 16.00:

Loki Project

do 29 jan 20.00:

De Vegan Veehouder

Meer info: www.denieuwekhl.nl

Jungle Amsterdam

---ELKE WEEK---

Kerstsluiting van 25-12 t/m 4-1,

behalve de in de agenda genoemde activiteiten

elke ma 14.30 - 17.00:

Zayna (vrouwenactiviteit met Bouchra)

elke ma 20.00 - 00.00:

Kizz Meetup, met DJ Traybeatz

elke di 09.30 - 12.00:

Sfera / Rond-Om Dansworkshops voor vrouwen uit Oost

elke wo 15.30 - 17.30:

Criola Dans & Community Workshop (inloopworkshop voor vrouwen uit Oost)

wen uit Oost)

elke wo 20.00 - 22.00:

Biodanza met Lyan

elke do 09.00 - 12.00:

Luna (inloopworkshop voor vrouwen uit Oost)

elke vr 10.00 - 11.30:

Clara (dansworkshop voor vrouwen uit Oost)

---AGENDA---

za 20 dec 20.00-00.00:

Nataraj Amsterdam

zo 21 dec 18.00-23.00:

Los Classics: Latin feest voor 30-plussers met DJ Vasco

do 25 dec 19.30-23.30:

Ecstatic dance

vr 26 dec 19.00-23.00:

Kerst Tango Salon met DJ Arjan 'el Irresistible'

za 27 dec 10.00-18.00:

Ambrosia

ma 29 dec:

Kizomba

wo 31 dec 20.00-22.00:

Biodanza met Lyan

do 1 en 8 jan 19.30-22.30:

Ecstatic dance

zo 11 jan 20.00-00.00:

Lindy Hop

zo 18 jan 18.00-23.00:

Classico

zo 25 jan 19.00-23.00:

Tango Salon met DJ Arjan 'el Irresistible'

Zie verder www.jungle.amsterdam

Afvalpaleis

Kerstsluiting van 25-12 t/m 4-1

Locatie: Dapperstraat 76-82

open van wo t/m za 12.00 - 17.00:

elke wo 12.00 - 17.00:

Repair Café Elektronica

elke do 12.00 - 17.00:

Repair Café Textiel

elke vr 11.00 - 13.00:

Infopunt duurzaamheid, inclusief groen- en afvalspreekuur

Zie verder www.jungle.amsterdam

Wereldmuseum Amsterdam

---TENTOONSTELLINGEN---

nu te zien:

Ekow Nimako: Building Black Civilizations

nu te zien:

Made in China

nu te zien:

Raad van de Raaf (kindertentoonstelling)

t/m 3 jan 2027:

Teruggeven, houden, of...?

altijd te zien:

Onze koloniale erfenis

altijd te zien:

What's the story?

altijd te zien:

Things That Matter

---ACTIVITEITEN---

20 dec t/m 4 jan en elke za en zo:

Workshop LEGO drukken

20 dec t/m 4 jan en elke za en zo:

Raad van de Raaf: doe-tentoonstelling voor klimaathelden (vanaf 6 jaar)

Meer info, ook over eenmalige activiteiten: <https://amsterdam.wereldmuseum.nl>

Framer Framed

---EXPOSITIES---

t/m 11 jan, di-zo 12.00-18.00:

Shapeshifers: On Wounds, Wonders and Transformation

t/m 11 jan, di-zo 12.00-18.00:

Srefidensi – Suriname vrij!

Meer info: framerframed.nl

Tot Zover

t/m 28 juni 2026, wo-zo 11.00-17.00:

Expositie: Aat Veldhoen – Realist tot in de kist

t/m 11 jan, wo-zo 11.00-17.00:

Fotoserie: Grafseries – Arnold Weel

altijd, wo-zo 11.00-17.00:

Top-13 Collectie

Meer info: www.totzover.nl

Genieten

---ELKE WEEK---

elke di 17.30:

Resto van Harte, gezellig avondje uit met driegangen diner

Reserveren: 0900-9003030 of resto-vanharte.nl

zo 21 dec 14.00-16.00:

Creatieve workshop: Kerstkrans maken

ma 22 dec 12.30-17.00:

Licht in donkere dagen (interculturele dialoogmiddag)

Helaas verder geen gegevens bekend bij opmaak van dit nummer

Adressen**Badhuistheater**

Boerhaaveplein 28
badhuistheater@gmail.com

Plein Theater

Sajetplein 29
020-6654568.

Wereldmuseum Amsterdam

Linnaeusstraat 2
020 5688200

Poppentheater Koos Kneus

Iepenplein 40
020-6928532

Jungle Amsterdam

Tweede van Swindenstraat 26
020-7373326,

De Nieuwe KHL

Oostelijke Handelskade 44A
020-7791575

Framer Framed

Oranje-Vrijstaatkade 71

Tot Zover

Kruislaan 124

Genieten

Oranje-Vrijstaatplein 2
0900-9003030

Zelf een initiatief of idee: mail naar Soumiya of Bella: s.rhrissi@civ-camsterdam.nl of bellamakawa@dynamo-amsterdam.nl

Kijk voor meer agenda-informatie op www.oost-online.nl

Expositie 'Scheur & kleur'

Collages van flarden affiches van Frans van Lier - medewerker van Dwars - in de Amstelkerk (Amstelveld 10). Open op werkdagen van 9-17 uur, t/m 2 januari 2026. Toegang gratis.

DEELritueel in Transvaalbuurt

Zondag 21 december om 18 uur organiseert Moving Arts Project met de buurt voor de 10e keer DEELritueel. Op het Krugerplein zorgen lichtjes, muziek, warme drankjes en gedichten onder het motto Buurzaamheid voor licht op een donkere winteravond. Op oost-online is van de hand van Henny Reubsaet een mooi artikel te lezen over dit belangwekkende buurtinitiatief

Kerststal grenzeloos bekeken

In de Martelaren van Gorcum kerk (Hofkerk) op het Linnaeushof is er in deze kerstperiode weer een tentoonstelling van kerststallen. Zondag 21 december om 11.30 uur is de officiële opening. Van vrijdag 26 t/m woensdag 31 december en van vrijdag 2 t/m woensdag 7 januari is de tentoonstelling open van 13 tot 17 uur. Zondagen 28 december en 4 januari zijn er om 13.30 en 15.00 uur rondleidingen door de kerk. De Kerstloterij en Wereldwinkel 'Het Elsenroen' zijn ook weer aanwezig.

‘Nooit aanschouw je mij daar, waar ik jou zie’

Tekst: Frans van Lier | Fotografie: Gracia Khouw

Wat is mooier dan een dromerige dichtregel? Tien dromerige dichtregels! Ze staan in heldere witte cursieve letters op twee zwartgesausde muren aan het eind van de Sumatrakade. Steeds dezelfde regel, echter in tien talen.

Claudia Kölgen bij 'Installatie Transit'

'Nooit aanschouw je mij daar, waar ik jou zie', staat er, en wel in het Nederlands, Frans, Indonesisch, Engels, Russisch, Turks, Arabisch, Duits, Spaans en Noors. Zo heeft kunstenaar Claudia

Kölgen (1957) ze laten aanbrengen in een monumentale installatie in twee doorgangen van een woonblok op het Java-eiland, doorgangen van de kade aan de voorzijde naar de plantsoenach-

tige binnenplaats achter de gebouwen.

Droomachtige visioenen

Claudia Kölgen (woont in Nobelwegbuurt) is een zeer veelzijdig kunstenaar, die in 1983 haar geboorteplaats Koblenz verruilde voor Amsterdam om hier aan de Rijksacademie te gaan studeren. Ze is hier gebleven en liet zich successievelijk zien als grafisch ontwerpster, tekenares, fotografe, filmmaakster en schepper van monumentale kunstvormen. Google haar

'Kijken is nogal een onderwerp in mijn werk'

naam en zie de talloze gedaanten van verstilte droomachtige visioenen.

Wat bedoelt ze met de intrigerende tekstregel in al die talen? Is het een regel van haarzelf? 'Nee', erkent ze, 'ik heb die ergens gevonden en vond hem van toepassing op dit project.' Een zweempje van een accent verraadt haar Duitse herkomst. Begin jaren '90 heeft ze van de gemeente de opdracht gekregen tot een artistieke verrijking van wat toen ging worden gebouwd op het eiland dat nog woest en ledig was als het hele voormalige Oostelijk havengebied. Architect Sjoerd Soeters ontwierp de bebouwing en de éénprocentsregeling voorzag in bijbehorende openbare

kunst. In 1999 was de installatie voltooid.

Vluchtige ontmoetingen

Ooit vertrokken stoomboten van hier naar 'de Oost' en kwamen terug met 'koloniale waren'. Het thema 'beweging', vertrek en aankomst, heeft de kunstenaar geleid bij het maken van de installatie in de doorgangen: smalle verticale lichtkasten met daarop gezandstraalde fragmenten van archief-foto's over komen en gaan. Veel is er echter niet meer van te zien. De lichtkasten, zegt Kölgen, zouden worden aangesloten op de straatverlichting maar dat is er niet van gekomen. Ook de bijgeplaatste verrekijkers, die 'verten' moeten suggereren, functioneren niet meer.

Komen en gaan, zoals weleer in de haven, speelt ook in de doorgangen in de woonblokken. 'Nooit aanschouw je mij daar, waar ik jou zie' duidt op vluchtige ontmoetingen, het terloopse kijken naar elkaar. De tien talen verwijzen naar de mêlée van de scheepspassagiers van weleer en ook van de bewoners van nu.

'Kijken', zegt Claudia Kölgen, 'is nogal een onderwerp in mijn werk. Is kijken hetzelfde als zien? Hoe vul je zelf in wat je ziet? Ik heb een boekje gemaakt met opzettelijk heel vaag afgedrukte oude familiefoto's, zodat de kijker zelf mag invullen wat hij denkt te zien. *Sehversuche* noem ik het: pogingen om iets te zien.' Vervreemding, lichte weemoed aan de kade van het oude havengebied. #

Tekst en fotografie: De Rode Loper op School

Wat doe je met stapels ordners en dozen vol waardevolle kunstprojecten als je naar een kleiner kantoor verhuist, en de geschiedenis van de organisatie niet teloor wilt laten gaan? Verdwijnen ze in een boek, een documentaire, of podcast?

Hier heeft De Rode Loper op School zich de afgelopen tijd over kunnen buigen. Oprichter Machtelt van Thiel en kunstdocent Marije van der Hoeven hebben al die ordners en dozen opgeschoond en aan Het Stadsarchief van Amsterdam aangeboden. Daar waren ze blij verrast door de kunstprojecten die laten zien hoe kinderen Amsterdam beleven. Een kijk op de stad die tot nu toe ontbrak. Na de ontsluiting bleef er van de negen meter nog vijf meter over en dat ligt nu opgeslagen in zuurvrije dozen. Periodiek wordt die aangevuld, want De Rode Loper

op School blijft natuurlijk niet stilstaan. Samen met het Stadsarchief werkten we aan de presentatie van een deel van ons archief, onder de titel *De stad door kinderoegen*.

Inspiratie

Hoe zien kinderen hun leven in Amsterdam? In de presentatie *De stad door kinderoegen* ontdek je aan de hand van stukken uit ons archief hoe basisschoolleerlingen de stad ervaren en vastleggen. Dat doen ze in allerlei verschillende kunstvormen. Van dans, fotografie, beeldend werk tot letteren.

Wat zien kinderen als ze uit het raam van hun huis kijken? Wat valt hen op? Kinderen maakten hiervan etsen en schreven er korte verhalen bij. Ook serieuze onderwerpen als slavernijverleden en de dood worden belicht. Zo worden kinderen zich bewust van hun plek in de stad en leggen ze een tijdsbeeld vast door middel van kunst. Deze presentatie in het Stadsarchief is uniek en geeft veel inspiratie, ook voor kunstdocenten, museum-educatoren en studenten. Als bezoeker ga je terug in de tijd, je ziet kunstwerken van kinderen in de vitrines, grote foto's en filmpjes op schermen. Allemaal tijdloze projecten die zo weer op de scholen kunnen worden uitgevoerd.

Claim Your Space

De collectie van het Stadsarchief toont en borgt verhalen en perspectieven voor haar bewoners, die onmisbaar zijn voor de geschiedenis van onze stad. Met het project *Claim Your Space*

maakt het Stadsarchief ruimte voor die verhalen. In de Schatkamer presenteren archiefvormers hun verhaal en claimen zo hun plek in de geschiedenis van Amsterdam, zoals nu De Rode Loper op School met *De stad door kinderoegen*. #

Claim Your Space - De stad door kinderoegen, van 19 november tot 22 februari
Stadsarchief Amsterdam, Schatkamer. Toegang: gratis

havo De Hof

Op havo De Hof besteden we bij **Kunst** in leerjaar 1 veel aandacht aan materialenkennis en technieken. Potlood, inkt, verf en klei staan centraal en bij het vak **Techniek** gereedschappen als zaag, boor, vijl, hamer, etc. Dit zorgt voor een goede basis. Rechts staan de **droge naald etsen** die onze eerste klassers in het **Rembrandthuis** gemaakt hebben. In leerjaar 2 combineren we vaardigheden als omgaan met portret, perspectief, klei en lettertypes. In leerjaar 3 worden de opdrachten steeds vrijer en zijn ze verbonden aan kunststromingen die in de bovenbouw bij kunstgeschiedenis voorbij komen. Als je in de bovenbouw zit, **exposeer** je je kunstwerken tijdens een tentoonstelling. De **vazen en schalen van keramiek** die op deze pagina te zien zijn, zijn door onze kunstleerlingen uit klas 4 gemaakt. Daarnaast leer je bij lessen **Expressie** jezelf zijn en jezelf uiten door middel van verschillende kunstvormen zoals beeldend kunst, film en drama.

In ons **havo-talent programma** kan je onder andere kennis maken met fashion, theater en muziek. Maar ook met sporten zoals schaatsen, atletiek, schaken en freerunning. In onze eigen keuken maak je kennis met koken en bakken tijdens de lessen patisserie.

Wil je meer weten over havo De Hof, bezoek ons dan op de open avond donderdag 29 januari 17.00 u. - 20.00 u. of de open dag zaterdag 31 januari 12.00 u. - 15.00 u. , of meld je aan voor de lesjesmiddag op woensdag 26 november, 4 februari of 11 maart. Check hiervoor onze website www.havodehof.nl

Van ouwe meuk tot kunstwerk

De afmeting van het kunstwerk is 10 x 15 meter groot geworden

Tekst: Jaap Kamerling | Fotografie: Joanneke Meester

Afgedankte spullen, zoals doorgezakte stoelen, kapotte klerenhangars, verouderde ventilatoren: bewoners van de nieuwe stadswijk Amstelkwartier konden ze afgelopen maand deponeren op een afgebakend terreintje naast de Insteekhaven bij het Bella Vistapark. Kunstenaar Joanneke Meester heeft daar intussen samen met bewoners en kinderen van de Montessorischool een aansprekend kunstwerk in de openbare ruimte van gemaakt.

Een tijdelijk kunstwerk, dat eerder deze maand onthuld werd en 5 januari weer wordt afgebroken. Het is een initiatief van het stadsdeel, dat de nieuwe bewoners wil betrekken bij het mooier en interessanter maken van hun buurt.

Groeiend probleem

Enkele bewoners klaagden al gauw over het afvalprobleem in hun nieuwe buurt en trouwens de hele stad. Overvolle vuilniscontainers, waar steeds vaker zo maar allerlei rotzooi

naast gemikt wordt. Net als de meeste Amsterdammers maken ook de nieuwe bewoners van het Amstelkwartier zich daar kwaad over. Het stadsdeel wil dat groeiende probleem gaan aanpakken en de bewoners er meer van bewust gaan maken hoe beter om te gaan met afgedankte spullen. Ook de kinderen van de Montessorischool in de buurt worden erbij betrokken en via buurt-app's en oostonline werd iedereen opgeroepen ouwe spullen te verzamelen voor het kunstwerk.

Help helps

Dit kunstwerk is nu verzezen. Een in het oog springende tekst, opgebouwd uit ouwe meuk met de wervende noodkreet 'Help helps'. Joanneke: 'Die kreet roept bewoners op elkaar te helpen hun buurt mooi en schoon te houden. Ik wil ouwe rommel, voordat het helemaal verdwijnt, verheffen tot iets nieuws, dat een boodschap heeft. Het kunstwerk reageert op consumptie en bevraagt onder andere: hebben we iets, dat we kopen echt nodig?

Hoe gaan we om met ons afval? Wat kunnen we hergebruiken? Hoe houden we samen de buurt schoon? De oproep 'Help helps' is een oproep tot bewustwording en samenwerking. Ik riep al eerder met m'n kunstwerken mensen op om, geïnspireerd door zo'n kreet, met elkaar leuke dingen voor een buurt te gaan doen. Of mensen op nieuwe gedachten te brengen door het zien van een tekstje in gespiegelde letters, die je prikkelen het te lezen.'

'Ik wil ouwe rommel verheffen tot iets nieuws, dat een boodschap heeft'

Joanneke maakt autonome kunstwerken, waarmee ze wil reageren op de omgeving zodat mensen daarover gaan nadenken. Ze studeerde kunst aan de Hogeschool van Amsterdam, haar master haalde ze aan het Sandberg Instituut. Met haar afvalsculpturen in de openbare ruimte van spullen, die ze Amsterdam op straat vindt, begon ze in 2020 in de Bijlmer, waar ze in de corona-tijd getriggerd werd door de groeiende hopen afval en grofvuil, die daar opeens op straat verschenen. Ze wilde daar op inspelen door er tijdelijke kunstwerken mee te bouwen en ging ermee verder in de stad.

Opvallend wit specimen

Op 3 december werd het kunstwerk, dat ze samen met bewoners en kinderen van het Amstelkwartier tot stand bracht, officieel gepresenteerd aan de buurt en wethouder Jan Bert Vroeghe van het stadsdeel. Het opvallend witte specimen van omgevingskunst zal nog tot de tweede week van januari te bezichtigen zijn. Daarna wordt het weer opgeruimd. En het idee erachter zal, verzekert Joanneke, nog diverse malen elders worden herhaald en dan steeds weer in een andere uitvoering, mede afhankelijk van de inbreng van de bewoners. #

5 november

Tekst: Ton Zijl | Fotografie: Patrick Schrama

Ik had me kunnen voorbereiden. Een paar uur voordat ik de deur uitging kreeg ik een foto van Patrick toegestuurd. Hij was zijn tuinhuisje winterklaar aan het maken en had net zijn tuindeuren geopend. Ik herkende het schouwspel.

Zo vlak voor de kou zich daadwerkelijk zal laten voelen, trekken al die lieveheersbeestjes liefst door voor mensen onherkenbare kieren, de huizen in. Het zou een bijzondere dag worden deze 5 november, had ik toen al moeten beseffen.

Tik

De bank die ik op het oog had zou nog lang in de zon baden en toen ik 'm in de verte zag naderen haalde ik opgelucht adem: hij was nog vrij, ondanks dit weer. De twee banken die ik vervolgens passeerde waren volledig bezet. Geen ruimte ook om je fiets binnen handbereik te parkeren. Ik ken mijn bankjes: hun voor- en nadelen, hun populariteit, al dan niet terecht. Maar daar zal ik niet over uitweiden, want dan ben ik mijn favoriete leesplekken het komend seizoen kwijt.

Ik zette m'n bakfiets op z'n standaard, ging verder met het uitpakritueel. Het zitkussen kon uit de vuilniszak, de bank was inmiddels wel droog. Een blikje bier ernaast klaargezet, nog even een paar grote slokken water uit mijn ijskoude dopper, een eerste hap cracker traag vermalend in mijn mond. Twee boeken naast het kussen. Oja, bril. Alsof die vergeten uit de rugzak te halen ook een traditie is. En ondertussen zei de bak van de fiets af en toe 'tik'.

In grote getale

Ik had nog niet zo goed opgelet, was immers bezig met mijn uitpakroutine. Bang dat na het uiteindelijk zitten gaan er toch iets in de bak was blijven zitten wat onmisbaar was tijdens mijn leessessie. Ik ben net te lichtelijk verstrooid dat het daadwerkelijk 'routine' mag gaan heten. Ook dit keer dus. En

Patrick stuurde een foto van lieveheersbeestjes in zijn tuinhuisje

richting de bak word ik me wat bewuster van weer zo'n 'tik'. Vooral omdat ik snel iets uit mijn nek moet vegen en daarnaast de tik verandert in een hopeloze landing boven op het deksel van de bak.

Aziatische lieveheersbeestjes. Als ik goed om me heen keek kon ik ze tegen de horizon overal zien vliegen. En hoofd omhoog kropen ze in grote getale in de els.

Onhandige vliegers

Door een herfstexcursie tien jaar geleden in het Amstelpark, zelfde weersomstandigheden, wist ik dat ze kunnen bijten. Als ze bijvoorbeeld in het nauw komen tussen nek en kraag van je jas. Ik ging evengoed zitten, nam mijn boek ter hand, werd echter na enkele minuten allereerst volgens verwachting in m'n nek, daarna in m'n reet gebeten. Ik sprong op, keek om, en ja: een heftig spartelende lieveheersbeest op z'n rug waar mijn bips net nog zat.

Mijn blik bier was al open en ik heb mijn bak als bar ingericht. Gaf mezelf toestemming om daar ook de cracker te eten en mocht van de geïmproviseerde barman zelfs de kruimels laten liggen. De leessessie kon ik echter wel vergeten. Die beesten zijn zulke onhandige vliegers dat alle lichaamsdelen als noodlandingsplek dienst konden doen. Deze 5e november zou ik nog jaren blijven herhalen. #

Voor een wandelaar valt er veel architectuur te genieten in Oost en de Watergraafsmeer. Denk daarbij aan leuke details, stijl, inpassing, materiaalgebruik, ritme en maat in de gevel.

Deze rubriek licht dat uit en laat ook meer weten over de ontwerper van het object. Naast al lang bestaande bouwwerken komen ook vernieuwing en toevoegingen aan de orde.

Lofzang op metselwerk in Transvaal

Tekst: Robert van Andel | Fotografie: Henk Pouw

De gevel van het Moskee Verzamelgebouw Fusion aan de Joubertstraat lijkt wel een staalkaart van metselpatronen. Het is een bewust eerbetoon aan de bouwers die uit baksteen in klassieke en bij details creatieve metselverbanden de

Marlies Rohmer Architecten ontwierp het Moskee Verzamelgebouw in opdracht van de gemeente Amsterdam. De ruimte ontstond door de sloop van een school en het gebouw werd in 2009 opgeleverd. In opzet dient het forse bouwvolume de drie culturele achtergronden van de gebruikers: Marokkaans, Turks en Nederlands. Gezamenlijkheid beleven was een neven doel van de opdrachtgever. De gevel laat een bijzondere baksteen zien: hardgebakken met duidelijke kleurshakeringen, langer en platter dan het standaard Nederlandse waalsteenformaat (5x10x21).

Siermetselwerk

Het gebouw rijst op vanuit een heel hoge plint van zwart geglazuurde en rechtop geplaatste stenen. Dit glazuur verwijst naar het glazuur op baksteen dat subtiel te zien is in de wijk op hoeken van portieken: soms geel, blauw, groen of bruin. Honderd jaar geleden werd er ter plekke gemetseld; maar deze vierkante elementen, fabrieksmatig geproduceerd siermetselwerk aangevoerd en gemonteerd zonder - zoals vroeger

De gevelopzet is symmetrisch. De rechtervleugel huisvest een moskee voor islamieten met Marokkaanse wortels met de gebiedsruimte 'Al Fath al Moebien'; dit betekent 'hij die altijd openingen biedt'. Links bevindt zich de 'Eyüp Sultan Camii' voor islamieten van Turkse afkomst. Eyüp Sultan is de Turkse naam van een metgezel van Mohammed en ook van Turks islamitische gebedshuizen. De 'Eyüp Sultan' moedermoskee staat in Istanboel aan de Bosphorus; 'Camii' is Turks voor moskee. De ingang van het centrale trappenhuis geeft toegang tot typisch Nederlandse gemeenschaps- en zorgvoorzieningen.

- een dragende functie te hebben. De glazen deuren zijn opmerkelijk naast de geslotenheid die de gevel kenmerkt. De vierkanten hebben steeds een relatief

klein centraal raam en het open-rastermetselwerk, dat enorme ruiten in het midden afschermt, verhindert een blik naar binnen maar laat naar buiten kijken goed toe. Ver boven straatniveau ligt een strook grote open glaspartijen van de gemeenschappelijke ruimten.

Deze gevel verwijst naar het metselwerk van de Transvaalwijk. In de hele buurt zijn stijlvolle ambachtelijke details te zien. De schaalgrootte van de bakstenen woningcomplexen die de wijk kenmerken onderscheidt zich van woningbouw uit eerdere perioden. Door de woningwet van 1901 en de andere wetten die daarop volgden, ging de overheid zich bemoeien met de volkshuisvesting via de woningbouwverenigingen. Vanaf T-kruising Linnaeusstraat/Pretoriusstraat (Berlage, zie Dwars 247) is in 30 jaar de wijk westwaarts tot aan de Wibautstraat neergezet. Ieder complex kreeg van de ontwerper iets eigens mee. In de stijlkenmerken van details is het tijdsverloop te volgen.

Smitstraat

De gerestaureerde gevel aan de Smitstraat oneven zijde, nrs 20-40, is mooi met hoog in de gevel de trots aangebrachte vermelding R.K.W.B.V (Rooms-Katholieke Woning-Bouw-Vereniging) 'Het Oosten'. Vooral de geveldelen van de vier trappenhuisen en de centrale toegang tot de binnentuin vallen op. Grote gemetselde halve cirkels zijn uitgevoerd in afgeronde stenen, wat het effect van de rondingen versterkt. Naast de voordeur van een benedenwoning is steeds een open trapportiek voor de bovenwoningen.

Retiefstraat

Aan de Retiefstraat zijn ook onlangs woningblokken grondig gerestaureerd. Centraal hoog aan de vlakke, evenwichtige gevel valt een driehoekig tegelplateau op met een vignet dat de letters HWV vermeldt. Op een woningblok aan de oneven zijde van De Maritzstraat

Transvaalbuurt rond honderd jaar geleden schiepen. Tegelijkertijd verwijst deze gevel ook naar patronen uit de beeldtaal van culturen van verre.

keert dit vignet hoog aan een gevel terug. Hier bevindt zich een plaquette op ooghoogte. Voluit wordt hier de opdrachtgever Stichting Bouwfonds HandWerkers Vriendenkring vermeld.

Krugerstraat

Van hier via het Krugerplein de Krugerstraat in ligt rechts aan de even zijde een complex met opnieuw open trapportalen in een stijl die typisch van later datum is. Vier forse, krap naast elkaar geplaatste, gemetselde, vierkante kolommen dekken het trappenhuis af boven de ingang. De vormtaal is hier late 'art deco' dan wel de invloed van 'het nieuwe bouwen'. Linksaf via de Vaalrivierstraat naar de kruising met de Kraaipanstraat. Dit deel van de wijk heeft een verrassend vriendelijke uitstraling. De gevels zijn lager, de rooilijnen maken hoeken zodat pleintjes ontstaan. De complexen zijn veel kleiner met zadeldaken en trapgevels op de kopse kant. Het ontwerp is van Gratama en Berlage.

Kraaipanstraat

Het metselwerk van het complex Kraaipanstraat staat niet in het gangbare kruisverband (dus in de hoogte om en om een regel koppen en een regel strekken waarbij in iedere volgende regel strekken een halve afstand verspringt). Gekozen is voor staandverband, waarbij de strekken geen verspringing kennen. Deze bijzonderheid is goed te zien in de poort van de Kraaipanstraat naar de Schalk Burgerstraat. Stroken staandverband zijn hier met roestvrij staal afgedekt, wat dit bijzondere patroon benadrukt.

Berlage heeft ook de lagere duplexwoningen ontworpen waar de Smitstraat op het Transvaalplein uitkomt en aan de Transvaalkade de woningen met de gedetailleerd vormgegeven houten erkers.

Dijkhuizen en gips

De vroegste stedelijke bebouwing van

de Transvaalbuurt werd op de zuidelijke dijk van de Overamstelpolder gerealiseerd. Dit was nog voordat Nieuweramstel in 1896 dit gebied voor stadsuitbreiding aan Amsterdam overdroeg. Deze oudste huizen van de wijk hebben tegenwoordig hun adres aan de Transvaalkade van huisnummer 3 tot aan 75. Bij de Paardekraalstraat is goed te zien dat het dijkhuizen zijn met de ingang op de dijk en een onderbouw met tuin op polderniveau, flink beneden het waterpeil van de ringvaart.

In de hele buurt stijlvolle ambachtelijke details

Het meest bijzonder zijn de huizen 9a tot en met 14, met vijf in schitterende staat verkerende consoles aan de gevels in de vorm van ondersteunde, oprijzende vrouwentorso's in gipsbeton die met gebogen hoofd ruggelings de gevel of een balkon dragen. Als de architect wordt C. Albers genoemd en als jaartal 1882. Deze beelden zijn ongetwijfeld verwant aan de consoles die Artus Quellinus 230 jaar eerder in marmer realiseerde voor de Vierschaar. Daar werd strafrecht gesproken in het Stadhuis/het Paleis op de Dam. Deze unieke gipsen gevelversiering vormt een laat 19de-eeuws neoklassiek contrapunt tegenover de bescheiden vroeg 20ste-eeuwse decoraties in de baksteenpatronen van de sociale woningbouw van de Transvaalbuurt. #

Informatie over de schrijnende joodse geschiedenis van de Transvaalwijk krijgt op informatieborden op een aantal plaatsen aandacht. De bouwgeschiedenis van de wijk wordt op borden aan de Pretoriusstraat toegelicht.

Joop en Annette vieren al 50 jaar het leven

Tekst en fotografie: **Anneke Hesp**

Op 1 hoog aan de Nobelweg staat het drie keer: Joop en Annette Hoogendoorn, Joop en Annette Hoogendoorn, Joop en Annette. Deze twee

vrolijke Jehovah's Getuigen trouwden 50 jaar geleden. Met elkaar.

'Heerlijk om met pensioen te zijn'

Als Annette aankomt op de fiets met volle tassen fluit ze, en Joop komt naar beneden.

Tegen de tijd dat ze de steile trap op is geklommen, zijn de boodschappen opgeruimd en staat de koffie klaar. De rug en de knieën hebben het een beetje afgelegd na 25 jaar in de thuiszorg. Toch heeft ze daarna als tandartsassistente nog enkele jaren plezierig gewerkt. 'Voor Piet Schoone op de 2e Oosterparkstraat. Nu zit er een medisch centrum. Op de markt herkennen mensen mij nog wel.' Maar ze vindt het wel heerlijk om met pensioen te zijn. Zeker sinds Joop vorig jaar ook met pensioen ging.

Drie paarden

Het begon niet veelbelovend. Annette keek meer naar ene Hans. Maar die gaf geen sjoege en het lukte Joop om zijn concurrent weg te spelen. Ze gingen in een koets met drie paarden ervoor naar de Burgerlijke Stand om te trouwen. Die was toen nog aan de smalle Oudezijds Voorburgwal. Ze kwamen uit West en op de Kinkerstraat wilde een auto hun inhalen maar botste op een wegafsluiting. Aangekomen bij de Wallen bleek de koets te breed om de bocht te halen. De koetsier reed door naar het stadhuis. De geparkeerde auto's langs de gracht hadden wel wat schade.

Trakteren

Joop had twee sterke troeven. Bloemen en een vader die goed kon zingen. Bij het plaatsen van een koelkast ging die door de knieën en zong operette voor

Annette: 'Oh Mädchen, mein' Mädchen, wie lieb' ich Dich.' Het was effectief. De twee gezinnen begonnen samen dingen te doen zoals op vakantie gaan. In een konvooi van wel vijf auto's naar het vroegere Joegoslavië.

Er kwamen twee kinderen, zoon Pascal en dochter Joan. 'Het was een prachtige tijd. We hadden een boot en de volkstuin in Schellingwoude.' De boot is er niet meer, maar de tuin wel. Ze vieren het leven samen.

Joop had twee sterke troeven

Voorzichtig opper ik dat feest vieren toch niet hoort bij Jehovah's Getuigen als zij? Dat blijkt genuanceerder te liggen. Verjaardagen vieren bijvoorbeeld voert terug op een heidens gebruik. Daar doen ze niet aan mee. De kinderen trakteerden ook gewoon op school, maar dan op andere dagen.

Riologie

Annette en Joop waarderen de warme gemeenschap van hun geloof. Tegenwoordig lopen ze niet alleen meer langs de voordeuren, maar staan ook met de bijbel wel op openbare plekken. 'Dan dring je niemand iets op, maar je bent er wel. En de mensen die op je afkomen, staan dan ook open voor een goed gesprek.'

Joop heeft de LTS op het Timorplein gedaan. Maar in het derde jaar ging hij van school af om zijn vader en broer te helpen in het installatiebedrijf. Via de PTT en het loodgietersvak is hij tenslotte bij de Vrije Universiteit gaan werken. In de riologie, zegt hij grappend. Van daken bedekken tot wc's installeren dus. Na zijn pensioen heeft hij nog aardig wat opgeknapt bij de Koninkrijkszaal aan de Wakkerstraat. Hun eigen huurhuis heeft helaas energielabel E of F al heeft Joop wel de cv aangelegd. 'Maar we wonen hier fijn, en trouwens, vind maar eens wat anders...'#

Stichting Zacht Beton zoekt financieel visionair

Tekst: **Nettie Sterrenburg (VCA)** | Fotografie: **Kitty de Jong**

Jasmin Moeller is kunstenaar en sinds kort bestuurslid van de stichting Zacht Beton. Een jonge stichting die gedreven kunstenaars de ruimte biedt om de mouwen op te stropen voor ontmoeting, verbinding en vergroening.

Samen met de buurt denken zij na over: hoe willen we eigenlijk leven? Het nieuws dompelt ons soms in een grauwe sluier van frictie en verdeeldheid. Daar willen zij iets tegenover zetten. Zij brengen kleur in de buurt. Zij brengen zachtheid in beton.

Wij, en vele kunstenaarsinitiatieven in de stad, zijn een zachte stille revolutie, wij brengen de solidariteit terug in buurten en in mensen.

'Die zachtheid brengen we met mooie activiteiten die ontstaan door te praten met onze buurtgenoten. Dat doen we door te leven, praten en werken met onze buurtgenoten. Dat deden we bijvoorbeeld afgelopen zomer met een groot BuurtDiner op het Eikenplein. Of met ons Intergenerationeel Atelier, waar ouderen en peuters elkaar ont-

moetten door samen kunst te maken. Door groen-avonden, naaiateliers en het kleine KinderkunstLab te organiseren. En door nog veel meer. Met volle overtuiging. Omdat we zien wat het met mensen en de buurt doet.'

We waren passanten in elkaars leven. We werden onderdeel van elkaars leven door samen een ambacht te leren.

Waar is de vrije ruimte voor makers en bewoners in Amsterdam Oost? 'Een terugkerende vraag zonder bevredigend antwoord. En dus besloten wij deze ruimte te creëren. Met hulp van de gemeente Amsterdam kunnen we onze ambities waarmaken in een voormalige gymzaal in de Oosterparkbuurt. Het is een grote stoere ruimte die we gaan opvullen met ideeën van de buurt.'

Jasmin: 'Solidariteit terugbrengen in buurten'

We hebben mensen nodig!

'We zijn een jonge stichting en dus realistisch: we willen eerst een basis neerzetten en van daaruit - met soms vallen en dan nog steviger weer opstaan - kijken hoe we samen een positieve en betekenisvolle plek kunnen bouwen in de buurt. Daarbij is een kundig en betrokken bestuur een cruciale voorwaarde. Om dit bestuur compleet te maken, zoeken we nog naar een secretaris en een bedrijfskundige en financiële blik. Iemand die ons kan helpen om de stichting en deze ruimte financieel gezond neer te zetten.'

Ben jij of ken jij die financiële duizendpoot met kennis van financieren,

fondsen en subsidies, en misschien zelfs netwerk in het bedrijfsleven? Ook als je herkent in de functie van secretaris. Met jouw advies willen we ons initiatief echt haalbaar en levensvatbaar maken in, voor en met de buurt. Stuur een berichtje naar denkndoe@gmail.com.

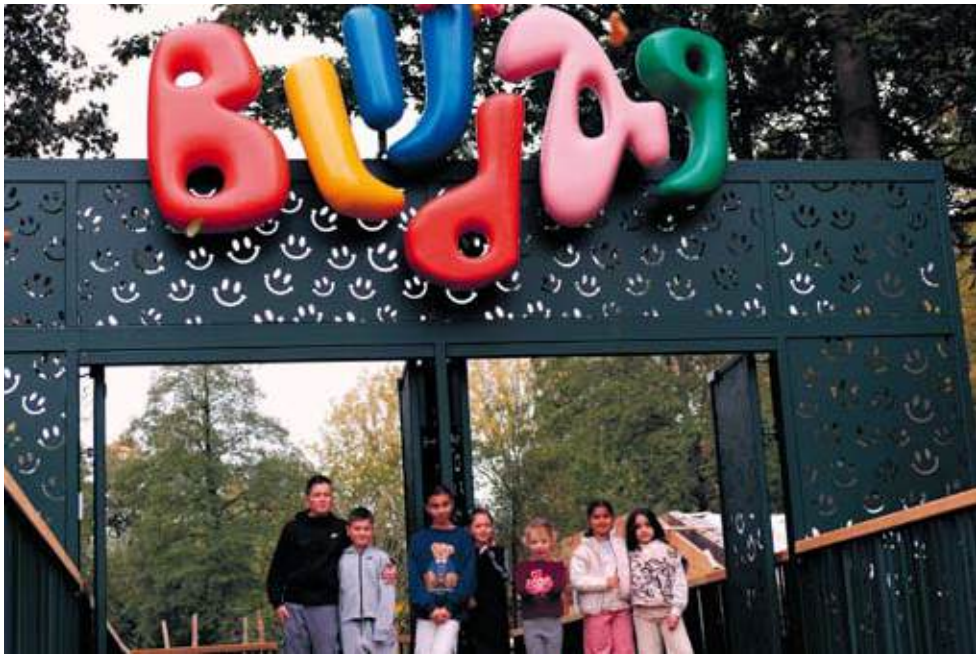
Ook interesse in vrijwilligerswerk?

Er zijn meer van dit soort parels in Oost die wel wat financieel advies kunnen gebruiken. Vrijwilligers Centrale Amsterdam helpt je graag. Kies iets uit dat bij je past. In onze online vacaturebank vind je mogelijkheden. Of ga eens vrijblijvend langs bij één van onze spreekuren, o.a. in Post Oost. #

Van Blijdag word je echt blij

Tekst: Ank Engel | Fotografie: Daniel Reijerkerk

Het speellandschap Blijdag in de Fizeaustraat, dat op 10 oktober werd geopend, is zo langzamerhand in gebruik genomen door buurtbewoners van alle leeftijden. Het wordt tijd de kinderen naar hun mening te vragen.

Severios, Arsenios, Nourain, Lamar, Merel, Dua, Maysam

Severios (10) en zijn broer Arsenios (8) herinneren zich nog heel goed dat zij in Dwars in 2023 al eens hun mening hebben gegeven over de speeltuin. Arsenios wilde de oude afbreken en een nieuwe

bouwen. En nu is er een splinternieuwe speeltuin. Heeft de gemeente naar hem geluisterd? Hij vindt het in ieder geval erg leuk om er te spelen. Severios is het met hem eens: 'Ik had niet verwacht

dat het zo'n grote en schone speeltuin zou zijn.' De jongens vinden de nieuwe ingang wel een beetje ver van de oude, maar ze zijn trots op de mensen die hem hebben gebouwd: 'De speeltuin is gigantisch.'

Twee ingangen

Nourain (10), haar zusje Maysam (8) en hun vriendinnen Dua (9) en Lamar (9) wonen dichtbij de speelplaats. Zij hoeven niet ver te lopen en kunnen er ook naar toe als ze niet zoveel tijd hebben. 'En de speelplaats heeft twee ingangen. Dat is heel handig. De schommels, de glijbaan en het parcours over het water zijn leuk, maar er zijn te weinig toestellen.' Wat moet er nog worden toegevoegd? 'Tafeltennis, een grote trampoline en een springband.' Buurmeisje Merel (6) zou er wel een duikelrek bij willen hebben, maar zij vindt vooral het water erg fijn, omdat ze het zo leuk vindt nat te worden. Haar laarzen zijn al eens helemaal vol gelopen.

Even wennen

Laia (8), de dochter van Roel Simons, de voorzitter van de speeltuinvereniging, vindt de speeltuin erg mooi, vooral de kabelbaan. Een snoepwinkeltje erbij zou ze wel leuk vinden. Ze is trots op haar vader, maar hij had het de laatste tijd wel erg druk en hij was vaak niet thuis. Wat vindt Laia van de naam Blijdag? 'In het begin niet zo leuk. Het paste niet zo

bij een speeltuin.' En Rollie, de mascotte van Streetart Frankey, bij de ingang op het hek? De kunstenaar heeft hem maar één rolschoen gegeven om te laten zien dat hij ondanks een beperking toch een held kan zijn. Past hij wel bij het nieuwe speellandschap? Laia: 'Rollie vond ik gek, maar hij is altijd blij en dat is achteraf wel leuk. Het was even wennen, maar van Blijdag word je echt blij.'

'De speeltuin is gigantisch'

Inclusieve speeltuin

Is Blijdag geschikt voor kinderen met een handicap? Sanne Tinga, intern begeleider van Drostenburg, een school voor kinderen met een beperking, zegt: 'Ja, het is echt een prachtige speeltuin. De meeste paden zijn geschikt voor rolstoelen. De draaimolen is super. De glijbaan is goed te gebruiken. Je kunt veilig landen. Het is superleuk met water te spelen en vrienden te maken. De kinderen van Drostenburg zijn enthousiast. Er is maar één opmerking: Je kunt met een rolstoel niet uit de trampoline komen.' De speelplaats is voor 80% veilig. De leerlingen van Drostenburg willen er graag nog een keer naartoe. Een meisje gaat er haar verjaardag vieren, want dat kan ook. #

Kunstenares viert 100ste verjaardag

Tekst en fotografie: Anita Boelsums

Kunstenares Theresa Menagé Challa is vorige maand 100 geworden. Ze vindt het zelf een beetje raar dat ze zo oud is, 'maar ik kan er niks aan doen...'. Heeft ze een geheim? 'Daar heb ik nog niet echt over nagedacht, misschien moet ik nog een tijdje leven om daarachter te komen,' vindt ze glimlachend.

De wanden van het atelier aan de Zeeburgerdijk waar ze nu al meer dan 25 jaar woont, hangen vol met haar kunstwerken. Op tafel staat taart met een paar kaarsjes, die ze straks gaat uitblazen. In de brede gang achter de woonruimte worden door steun en toeverlaat achterlicht Hanna voorbereidingen getroffen voor het feest 's middags. Maar nu is daar eerst het officiële moment: stadsdeelvoorzitter Carolien de Heer overhandigt haar een prachtige bos bloemen en vindt het een eer op haar verjaardag te mogen zijn. Twee achterlichten van Theresa zijn speciaal voor deze gelegenheid uit Canada overgevlogen. We proosten met alcoholvrije champagne ('Van jouw vriend Ilja Gort,' roept Hanna vrolijk) en we zingen Lang zal ze leven!

Contraprestatie

Theresa werd geboren in Spanje waar haar vader correspondent was van de Nieuwe Rotterdamse Courant. Uit een eerder huwelijk van haar moeder had ze een halfbroer en halfzus. 'Maar die zaten op kostschool in Nederland.' Toen haar vader op haar tiende overleed, vertrok het gezin naar Nederland en kwam al snel in Amsterdam terecht. 'Later heb ik zelf lang op Rusland gewoond (nee niet in, haha) en daarna in de Bijlmer.' Met een zoon waar ze voor moest zorgen en een knipperlichtrelatie met een Fransman zorgde ze als kunstenares

voor haar eigen inkomen. 'Je had in die tijd de contraprestatie, later werd dat de BKR. De gemeente kocht werken aan van kunstenaars en bracht dat onder in depots. Ik heb daar jaren van geleefd, was dus ook elke dag bezig met kunst maken. Toen de BKR werd afgeschaft, kon ik niet meer twee huren betalen, die van mijn flat en die van mijn werkruimte, dus ben ik in mijn atelier gaan wonen. Dat werd en wordt nog steeds gedoogd.'

Prikkebeen

Theresa heeft veel geëxposeerd maar was niet de geschikte persoon om haar werk aan de man te brengen, zo zegt ze zelf. 'Dat zit gewoon niet in me. Ik ben ook niet een echte doorzetter. Als het niet lukt, dan denk ik: ach laat ook maar. Ik heb ooit marionetten gemaakt - die hangen daar nog in de kast - en er een heel stuk voor geschreven en geëfend met Hanna. We zouden Mijnheer Prikkebeen spelen. Mijn neef Carol van Herwijnen (een bekende acteur, red.) kon de tekst prachtig voorlezen. We hebben nog geprobeerd het op televisie te krijgen, maar dat is niet gelukt. Ach en dan denk ik: goed, we gaan weer iets anders doen.' En ineens enthousiast: 'Zouden we het nog kunnen, Hanna?'

Avonturen

'De mooiste tijd van mijn leven was dat ik als kind alleen met mijn vader was in

Kunstenares Theresa Menagé Challa

Spanje; mijn moeder bracht mijn broer en zus naar Nederland. Hij had een motor met zijspan en dan reden we naar Madrid. We maakten tochtjes bij de rivier de Manzanares, het was daar zo mooi! We zijn zelfs met de motor naar Nederland gereden, onderweg kampeer-

den we. Heerlijke avonturen waren dat.' Ze kan niet meer goed zien, dus helaas ook niet lezen. 'De laatste tijd slaap ik veel. Of ik zit in de stoel te denken over dingen van vroeger en dan beleef ik dat ook heel erg sterk. Ik weet alles nog precies!' #

Anders kijken naar wat we normaal vinden

Tekst: Ellen Ros | Fotografie: Frank Schoevaart

Duurzamer leven lijkt tegenwoordig een noodzaak maar ook ingewikkeld om goed toe te passen. Het gaat over eten, kleden, reizen, kortom: ons hele dagelijks leven. Marieke Eyskoot is duurzaamheidsexpert en geeft tips, schrijft boeken, presenteert en helpt ook haar (Transvaal)buurt een beetje duurzamer te worden.

Marieke zit stralend en energiek in duurzaam buurtrestaurant Elixer. 'Als kind was ik al bezig met eerlijk delen, me inzetten voor een betere wereld. Mijn moeder zegt dat ik als strijder geboren ben. Op de middelbare school heb ik 'mok-groep' opgericht om, in plaats van plastic bekken, mokken te gebruiken. Ik maakte ons lid van Amnesty en Greenpeace met bonnen uit de krant en het rekeningnummer van mijn ouders, dat ik uit mijn hoofd had geleerd.'

Toch koos Marieke voor een opleiding als mediawetenschapper omdat ze later nieuwslezer wilde worden. 'Ik ben daadwerkelijk begonnen in Hilversum te werken, maar gaandeweg werd mijn inzet als vrijwilliger voor duurzaamheid steeds belangrijker voor me. Ik coördineerde acties voor de 'Schone Kleren Campagne', voor betere werkomstandigheden voor arbeiders in de kledingindustrie.'

Duurzame lifestyle

'In 2011 ben in voor mezelf begonnen. Ik kreeg regelmatig vragen naar tips over kleding, eten, verzorging of

reizen. Ik besloot die in een boek te verwerken: Dit is een goede gids – voor een duurzame lifestyle. Dat is al aan de achtste druk toe. Ik heb ook een editie geschreven voor kinderen. Ik wil

'Duurzamer leven hoeft niet moeilijk te zijn'

vooral meegeven dat duurzamer leven niet moeilijk hoeft te zijn, het hoeft niet duur te zijn. Kleine aanpassingen in je dagelijks leven kunnen al veel positieve effecten hebben.

Een eenvoudige tip: pak in de supermarkt niet het achterste pak met de langste houdbaarheidsdatum uit het rek, maar het voorste pak. De kwaliteit is even goed en je maakt het pak toch binnen een paar dagen op. Je voorkomt daarmee dat er pakken overblijven in de winkel die over de datum raken. Naast het schrijven presenteer ik veel

Marieke was altijd al een 'strijder' voor een betere wereld

events over duurzaamheid en ik heb een podcast.'

Op tv

Op de vroege avond trekt het KRO-NCRV programma BinnensteBuiten een breed publiek. Sinds vijf jaar heeft Marieke daarin een eigen rubriek over duurzaamheid. 'Het is geweldig om bij bijzondere mensen langs te gaan, die vol passie werken aan het verduurzamen van ons leven. Ze bedenken zulke slimme, positieve alternatieven en kijken bijvoorbeeld op een unieke manier naar wat normaliter als afval wordt gezien. Het is vaak juist het tegenovergestelde: een waardevolle grondstof waar nog van alles moois mee en nuttigs mee gemaakt kan worden. Ik mag een kijkje in de keuken nemen en hun

verhaal vertellen, daar word ik heel blij en dankbaar van.'

Blauw door de buurt'

Met veel plezier woont Marieke al ruim vijftien jaar in de Transvaalbuurt. Afgelopen jaar heeft ze in haar buurtje een straatborrel geïnitieerd: gewoon een paar tafels neerzetten en ieder neemt wat te eten en drinken mee. Simpel en dat gaat vaker gebeuren! Marieke is erg herkenbaar in haar blauwe kleding. Rond Kerst kunnen buurtbewoners haar zien rondrijden met haar bakfiets. 'Ik verzamel de kerstbomen met kluit die aan de straat worden gezet. Het is zo zonde om die mooie bomen zomaar weg te gooien. We hebben er al tien in onze tuin!' #

Noon: koffie en cultuur uit de Levant

Tekst: Lennie Haarsma | Fotografie: Noon

Voor bewoners van wooncoöperatie de Nieuwe Meent, vele studenten die aankomen op of vertrekken vanaf station Science Park en andere geïnteresseerden is er sinds bijna een half jaar Noon coffee & culture. Voor de Syrische Nasim en zijn Nederlandse vrouw Anouk hun derde koffiezaak in Amsterdam. Voor de Palestijnse storyteller Sobhi een uitgelezen plek om de Palestijnse cultuur centraal te stellen en diverse events te organiseren.

De eigenaren van Noon, v.l.n.r.: Nasim, Anouk en Sobhi

Anouk vertelt hoe vanuit nauwe samenwerking met de Nieuwe Meent deze bijzondere en sfeervolle ontmoetingsplek tot stand kwam: 'Ik stond aan de wieg van Stichting Maya Angelou Opvang aan het Javaplantsoen waar 24 vrouwen worden opgevangen die onderdeel zijn van het Programma Ongedocumenteerden van de Gemeente Amsterdam. Hier werkte ik onder andere samen met de vrouw van Sobhi.'

Meervoud

Sobhi wilde een boekwinkel met Arabische literatuur openen in het nieuwe complex van de Nieuwe Meent. Nasim en Anouk hadden ervaring met horeca: 'We kwamen in gesprek met de architect van de Nieuwe Meent en Woonruimte Coöperatief en zo ontstond het idee om in dit mooie pand een koffiezaak, boekwinkel en culturele ruimte te starten. Noon, de Arabische letter ن wordt aan woorden toegevoegd om het meervoud aan te duiden. Dit past mooi bij onze missie om een kleinschalige ontmoetingsplek te zijn. De combinatie horeca en cultuur en de nauwe contacten met de buurt zijn een groot succes. Naast de inloop overdag - mensen kunnen hier ook werken - bieden we ruimte aan allerlei buurtinitiatieven. Zo werd hier onlangs een netwerkbijeenkomst voor ondernemers uit de buurt georganiseerd en is er binnenkort een eerste storytelling event in samenwerking met de Nieuwe Meent. In samenwerking met Woonruimte Coöperatief verhuurt de Nieuwe Meent verschillende ruimtes voor vergaderingen, inspirerende talks,

community projecten en nog veel meer! Ze hanteren verschillende tarieven voor NGO's tot commerciële partijen.'

Veilige plek

Opvallend zijn de vele Arabische boeken, boeken over de Palestijnse regio en vertalingen in het Engels en Nederlands. Anouk vertelt: 'In deze moeilijke tijden in de Levant, vooral met de aanhoudende genocide in Palestina, met name in Gaza, proberen we 's middags een veilige plek te bieden aan degenen die geloven in vrijheid en gelijkheid. De boeken die we 's middags verkopen, zijn van auteurs die systematische onderdrukking belichten, romans over de empowerment van historisch gemarginaliseerde gemeenschappen, kookboeken die de regio viëren of gedichten die je meenemen naar intense emoties van liefde en genegenheid.'

Noon is een plek waar mensen goede, betaalbare koffie kunnen krijgen en binnenkort meer lunchopties uit de Palestijnse keuken. 'We zijn een platform en een thuis voor mensen uit verschillende landen, waarbij inclusiviteit en gemeenschap centraal staan. We organiseren evenementen die mensen samenbrengen. We organiseerden onlangs een comedy-avond met cabaretiers uit Libanon en Syrië, organiseerden een boekpresentatie van een Palestijnse auteur en binnenkort hebben we verschillende evenementen zoals filmvertoningen en wijnproeverijen.' #

Noon coffee & culture op Kruislaan 259 A, open van ma t/m vrij van 8.00- 16.00 uur; za en zo van 9.00-17.00 uur. Bewoners van de Nieuwe Meent en stadspas-houders krijgen 20% korting.

Ook de jeugd kent de wijkagent

Tekst: Carolien Gevers | Fotografie: Frank Schoevaart

Vanaf de Linnaeuskade zien we hem in het schemerdonker aan komen lopen. Wijkagent Robert van de Watergraafsmeer is op weg naar een buurtbijeenkomst over het speeltuintje langs de waterkant. Zijn lange rijzige gestalte en rustige tred dwingen meteen respect af.

Gitta en Robert bij kinderboerderij De Werf

Een jochie van amper vier jaar oud loopt op de wijkagent af en wijst geïmponeerd naar het holster van zijn vuurwapen. Robert knipoogt naar zijn moeder en pakt handig zijn ingeklapte wapenstok. 'Bedoel je dit, dat is om te biljarten, denk je ook niet?' Het joch twijfelt en kijkt naar zijn moeder. Robert (61): 'Dat is zo leuk aan mijn werk, dat je met jong en oud gesprekjes hebt. Ik voel me in Oost zo thuis. Dat komt omdat ik hier vanaf mijn achtende woonde. Mijn vader is van de Filipijnen naar Amerika gevlucht en mijn moeder is Nederlands. Mijn eerste baantje kreeg ik bij de AH Huygensplein. De jongens met wie ik vakken vulde zijn nog altijd mijn vrienden.' Robert heeft ook van 1999 tot 2004 met plezier in de binnenstad gewerkt. 'Het Walhalla van overtredingen met haar tippelzones, schandknaapjes en junks. Maar op een gegeven moment wilde ik meer verdieping en ben ik hier gekomen, notabene op de dag van de moord op Theo van Gogh.'

Scooterhangplek met knallen

Bij het speeltuintje, afgelopen zomer officieel geopend, staan naast een straatcoach twee medewerkers van de afdeling Jeugd en Veiligheid van de gemeente. Die organiseren deze bijeenkomst vanwege klachten van omwonenden. Er komen er maar enkele. Een jonge moeder vertelt dat het speeltuintje, hoe leuk ook overdag, in de zomer vooral 's avonds verworden is tot een scooterhangplek met ronkende motoren, vuurwerk en aanrijdende auto's van mogelijke dealers. 'Mijn kinderen slapen er niet van en het voelt onveilig.' Robert blijkt op de hoogte. Net dan schrikt iedereen op door vuurwerkgeknal aan de overkant van de kade.

Hij erop af. Een groepje opgeschoten pubers: 'Daar is ie weer.' Robert, die een van hen duidelijk kent: 'Dat zouden we toch niet meer doen?' Zijn toon is vaderlijk. Je ziet dat de jongens hem stiekem best okay vinden. Na een waarschuwing druipen ze af.

'Wijkagent adviseert rond overlast scooters'

Nu niets kunnen

Omdat er nu al een aantal weken geen overlast meer is, geeft Robert vooral uitleg over hoe je het beste met die scooterlui kan omgaan. Ook wordt er met hem en de gemeente medewerkers gesproken over eventuele aanpassingen aan het speeltuintje door afgrenzing met plantenpotten of meer lampen. Verder geeft iedereen telefoonnummers die men bij onrust in de avond kan bellen. Tot slot legt Robert uit dat hij deze plek al een tijd in de gaten houdt en dat het goed is dat iedereen weet dat de politie dit volgt, maar dat ze nu niets kunnen.

Alles rustig?

De volgende dag gaan we langs College de Meer. Binnengekomen meteen een enthousiaste groet van iedereen. Het is pauze. Kakelende leerlingen lopen in en uit. Robert: 'Op dit tijdstip kom ik graag langs, zodat iedereen mij kent en ik weet wat er rondgaat.' Robert is op zoek naar een leerling die hij met zijn ouders wil spreken. Een van de medewerkers zal ze met elkaar in contact brengen. De bel gaat weer en net voor we vertrek-

ken vraagt een groepje meiden iemand of hun Engelse les doorgaat. 'Jullie zijn te laat, die is allang begonnen,' krijgen ze te horen. Waarop Robert grapt: 'Daarom ben ik hier natuurlijk.' De meiden lachen en haasten zich naar de les. Bij de dependance aan de overkant lopen we ook even langs de balie. Robert: 'Alles rustig?'

Niet pluis

Dwars krijgt te horen: 'Hier was het vorige week bal met vechtende meiden. Ik was blij dat ik tussenbeide kon komen.' Even later ziet Robert door het raam iets bij een groepje jongens en loopt snel naar buiten. 'Wat had jij net in je zak en gaf je, toen je mij zag, vliegensvlug door?' De jongen: 'Uhhh, gewoon een pen.' 'Mag ik die pen even zien?' 'Ik heb niks,' zegt de jongen naast hem. 'Kijk maar....' Robert naar allebei: 'Waarom dan zo geheimzinnig doen?' Hij vraagt hun namen en blijft aardig. 'Hebben jullie een probleem?' Ontkenning. 'Jullie weten dat ik veel contact heb met de school. En dat rondlopen met messen verboden is. Is er iets niet pluis, dan kan je echt beter mij benaderen dan met scherpe voorwerpen rondlopen.'

Switchen tussen zorg en veiligheid

Robert legt later uit: 'Dit soort, mogelijke, incidentjes vindt plaats bij elke school, zelfs de gymnasia. Ik zag iets glimmends. Tegenwoordig zijn ramentickers populair. Die worden vaak gebruikt voor autokraakjes. Daar kan ik ze nu natuurlijk niet van beschuldigen; contact houden is voorlopig het beste. Ook omdat ze ervaren dat ik dingen snel opmerk.' Even later staan we in de hal van Yuverta, waar Robert bij de

hem bekende baliemedewerker informeert naar de naam van de jongen die hij kende van het vuurwerk de dag ervoor. Naar Dwars: 'Ik moet voortdurend switchen tussen zorg en veiligheid.' Een straatje verderop wordt dit meteen geïllustreerd als Robert een foto maakt van een auto aan de overkant. 'Daar rijdt een jongen in zonder rijbewijs, die is al een paar keer aangehouden, tja dus nu straks weer.'

Onschuldige pony en ezel

Even verderop komt Gitta, bestuursvoorzitter van de Stichting Kinderboerderij de Werf, enthousiast op Robert af. 'Drankje doen?' De boerderij blijkt met veel meer dan enkel dieren bezig. Binnen zit 'de buurtkoffiegroep' gezellig te keuvelen. Robert: 'Iedereen hier kent Gitta. Zij is de organisator van De Wijktafel van de Watergraafsmeer en met Dynamo en andere zorgpartners betrokken bij allerlei sociale projecten. En... zij is de centrale figuur van het maandelijkse soepuurtje, een overheerlijke en sociale activiteit waar velen niet meer zonder kunnen.' Gitta: 'En wij kunnen niet zonder Robert, die altijd meedenkt bij mensen die zorg nodig hebben. En voor de veiligheid, want in deze groene uithoek komen 's avonds nog al eens insluipers. Dan is een kort lijntje met de wijkagent onmisbaar. Aaien we nog even onze onschuldige pony en ezel?'

Vechtende families

In het Archimedesplantsoen begroet Robert een vrouw, die rommelt in haar tuintje. Ze schept spontaan op over haar rustige straatje met aardige buurtbewoners en de gezellige soepbijeenkomsten van Gitta. Totaal anders is verderop de klacht van iemand die gek wordt van zijn buurvrouw die alsmaar vuurtjes stookt met stank- en rookontwikkeling en met niemand rekening houdt. Robert: 'Ik pak het gauw op.' Tegen Dwars: 'Dit is nog niks vergeleken met de vechtende families van twee exen waar ik bij betrokken ben. Die zijn vorige week elkaar letterlijk te lijf gegaan met gewonden en al. Ik ga met Veilig Thuis kijken of de ex-vrouw naar een Blijf van mijn Lijf huis kan.'

Lange adem

Tot slot bellen we aan bij een woongroep in de Linnaeusbuurt waar klachten bestaan over een bewoner die 's nachts door het huis spookt en mogelijk verward is. Robert wil kijken of hij zorg nodig heeft. Helaas wordt er niet opengedaan. 'Ik blijf het proberen samen met de GGD. Mijn werk vraagt vaak een lange adem. Nu snel naar Veilig Thuis.' #

Jubileum Kindercentrum Watergraafsmeer

Tekst: **Arie van Tol** | Fotografie: **via KCWA**

De eigen feestkalender 2025 laat mooi zien hoe Kindercentrum Watergraafsmeer (KCWA) het 40-jarig bestaan heeft gevierd. Directeur Bregje Droog is vooral trots hoe het kindercentrum in al die jaren kleinschalig en buurtgericht is gebleven.

Dit jaar was er groot feest bij Kindercentrum Watergraafsmeer: het bestond 40 jaar! Aan het pleintje in de Watergraafsmeerse Willem Beukelsstraat startte op 23 mei 1985 kinderdagverblijf De Biblebontseberg. Daarvoor was er in het monumentale pand de Willem Outshoorn lagere school gevestigd. Tot begin jaren 2000 was de opvang voor een speciale doelgroep: de kinderen van medewerkers van de gemeente Amsterdam. Bregje Droog heeft haar kantoor ook aan het plein, in het pand tegenover de Biblebontseberg. Haar samenvatting van de historie eindigt bij de Wet op de Kinderopvang van 2005: 'In dat jaar voerde het Rijk de marktwerking in: dat veranderde de kinderopvang. Er zijn gaandeweg grote ketenorganisaties ontstaan, veelal met een winstoogmerk, waar je je vragen bij kunt stellen. Wij zijn als kleinschalige stichting een uitzondering.'

Thuis

'Kleinschalig betekent ook dat we buurtgericht zijn. Daarmee is er een grote kans op binding tussen kinderen en ook ouders. Sommige kinderen zijn

Vaak naar buiten bij 'scouting-bso's'

De zandbak is een favoriete speelplek

van jongs af aan tot hun twaalfde bij ons,' legt Bregje uit. 'Wij willen voor kinderen vooral een vertrouwd tweede thuis zijn. Daarom kiezen we heel bewust niet voor een programmatische invulling; we willen geen workshop-fabriek zijn.'

Ze vervolgt: 'Dat wil natuurlijk niet zeggen dat we geen activiteiten hebben. Bij zowel het kinderdagverblijf als de buitenschoolse opvang is naast vrij spel - binnen op de groep en buiten in onze grote groene speelruimtes - ook het ontwikkelingsgericht spel belangrijk. Buiten de opvanglocaties zijn onze kinderen onder begeleiding ook veel te vinden in de nabijgelegen parken, bibliotheken en speeltuinen en brengen de grote kinderen vaak tijdens de vakanties een bezoek aan een museum.

Personeel

Hoeveel pedagogische medewerkers staan er bij jullie op een groep? Bregje: 'We bezuinigen niet op personeel. Op een groep van acht baby's zijn er altijd twee medewerkers, op een groep van 16 peuters twee of drie. Bij de buitenschoolse opvang zijn er op 20 kinderen in ieder geval twee medewerkers.

Kinderdagverblijf De Biblebontseberg heeft diverse babygroepen (0-2 jaar) in het schoolgebouw aan de Willem Beukelsstraat 42a, peuter- (2-4) en babygroepen in het souterrain van de Willem Beukelsstraat 151 en een verticale kindergroep (0-4 jaar) in het schoolgebouw van de Brede Daltonschool De Meer.

Buitenschoolse Opvang De Beukelseberg is op de Lidwinaschool (vestiging Hoeve 4-8 jaar en Hof 4-7 jaar), op de begane grond van de Willem Beukelsstraat 151 (4-8 jaar), op de Brede Daltonschool De Meer (4-12 jaar), bij Scouting Gijsbrecht en Scouting Frankendael (beide in het park Frankendael: 7+ jaar) en Jeugdland (achter het Flevopark: 6-12 jaar).

Stagiaires en groepsondersteuners zijn extra op een groep. Verder is er een pedagogische coach, zijn er unit-coördinatoren en leidinggevend. Wel is het helaas ook bij ons soms een probleem om aan nieuw personeel te komen. Wat een reden kan zijn dat we onze groepen niet vol kunnen plannen.' En zijn er mannen bij jullie? 'Je vindt bij ons voornamelijk bij de buitenschoolse opvang mannelijke medewerkers en wij denken dat kinderen op alle leeftijden baat hebben bij omgang met vrouwen en mannen.'

Wandelen in Park Frankendael

Er waren diverse feestelijkheden in 2025: de burendag, het KCWA Feest en het Kaarslichtconcert waren voor kinderen, ouders en medewerkers. Het jubileumjaar wordt op 19 december afgesloten met een kerstdiner voor collega's. #

- Bij KCWA is er, voornamelijk op woensdag en vrijdag, nog plek voor kinderen van 1 tot 12 jaar.
- Word jij enthousiast van het verhaal van KCWA en wil je graag met kinderen uit de buurt werken? Stuur een appje naar 06 212 857 51 om hier eens over te praten.

MeerEnergie heeft nieuwe partners

Tekst: **Arie van Tol**

'In januari komt er een nieuwe wervingscampagne,' kondigt Ardine Nicolai van buurtcoöperatie MeerEnergie aan. 'We waren te druk met de ontwikkelingen deze zomer maar pakken nu het werk van de zogeheten straat-aanvoerders, en de werving van nieuwe startcontracten van bewoners, weer op.' Ardine is positief over hoe MeerEnergie er inmiddels weer voor staat.

U weet het vast, maar MeerEnergie is de naam van het burgerinitiatief dat in de toekomst gaat zorgen dat de overtollige warmte van buur datacenter Equinix naar de huizen van Middenmeer gebracht gaat worden. Het proces blijkt ingewikkeld en vergt jarenlange voorbereiding.

De schrik zat er goed in toen een belangrijke samenwerkingspartner van MeerEnergie, Firan, afhaakte. 'Firan had veel tijd gestoken in het ontwerp en de business case. Maar ze wilden niet met ons verder omdat wij ons meerderheidsbelang in het buurtwarmtebedrijf niet opgaven: de stem van

Nieuwe vrijwilligers zijn altijd welkom

bewoners moet doorslaggevend zijn en blijven.' Ardine voegt toe dat het niet zo was dat Firan niet langer geloofde in het project.

Naarstig ging MeerEnergie op zoek naar nieuwe partners: het gat dat Firan achterliet is meer dan opgevuld door vier nieuwe samenwerkingspartners. Coöperatie Buurtwarmte heeft erva-

ring met bewonersinitiatieven voor warmte. Het Deense bedrijf PlanEnergi kent de techniek uit de praktijk omdat Denemarken al 25 jaar geleden begonnen is met de warmtetransitie. Kelvin heeft ervaring in ontwikkeling, beheer en exploitatie van warmtenetten. Amsterdam Engineering heeft kennis van het distributienet in Middenmeer.

'De nieuwe partners zijn heel belangrijk. En we hebben ook verheugend nieuws op het financiële front. Natuurlijk hebben we een forse lening van banken nodig. Die lening krijg je alleen als je ook eigen vermogen inlegt. De Europese Koepel voor energiecoöperaties heeft kort geleden de intentie ondertekend om het vereiste bedrag aan eigen vermogen in te leggen.'

Ardine legt verder uit: 'Aanleg van een warmtenet in bestaande bouw is per definitie onrendabel. Daarom heeft het Rijk hiervoor een pot subsidiegeld beschikbaar. In januari gaan we daar een extra bedrag aanvragen voor de ontwikkeling. Tot nu toe kende het Rijk al een miljoen euro subsidie toe en de gemeente twee miljoen.

Over de komende stappen zegt Ardine: 'Met de wervingscampagne in januari hopen we het aantal bewoners in Middenmeer dat wil meedoen flink te vergroten. In het gebied is 20% in bezit van woningcorporaties, 40% van eigenaar-bewoners, en 40% wordt particulier verhuurd. We richten ons nu eerst op de eerste twee genoemde categorieën en de huurders van de derde categorie.'

'Natuurlijk zijn nieuwe vrijwilligers altijd welkom, of het nu is om een keer te flyeren, of dat iemand straat-aanvoerder wil worden. En heb ik al gezegd dat, op één onthouding na, de leden unaniem hebben gekozen voor 100% bewoners-eigenaarschap van het buurtwarmtebedrijf? Warmtebedrijf MeerEnergie is dus net daadwerkelijk opgericht.' #

Meer info: www.meerenergie.amsterdam en www.buurtwarmtenet-watergraafsmeer.nl

Dynamo samen in de buurt

Dynamo is er voor alle Amsterdammers. Of je nu op zoek bent naar hulp, iets leuks wilt doen of organiseren of je wilt inzetten voor je mede Amsterdamer, je kan bij Dynamo terecht.

www.dynamo-amsterdam.nl
www.dynamojong.nl
info@dynamo-amsterdam.nl
 telefoon 020 46 09 300

Hulp nodig?

Amsterdammers (18+) met hulpvragen over geld, meedoen, zorg, wonen, gezondheid, werk en/of veiligheid kunnen terecht bij het Buurtteam Amsterdam.

www.buurtteamamsterdam.nl
info@buurtteamamsterdam.nl
 telefoon 020 46 20 300

Dynamokind

Bij Dynamo zijn alle kinderen welkom bij de spelinloop (0-2,5), voorschool (2-4), kinderdagverblijf (0-4) en Talententent (4-12). Veilige en vertrouwde plekken in de buurt waar kinderen spelend leren en samen plezier maken. Kinderen krijgen de ruimte om zichzelf te zijn, nieuwe talenten te ontdekken en stap voor stap de wereld om zich heen te verkennen.

www.dynamokind.nl
peuters@dynamo-amsterdam.nl
 telefoon 020 46 20 333

Orange the World: samen tegen geweld tegen vrouwen en meisjes

Op dinsdag 25 november, de Internationale Dag tegen Geweld tegen Vrouwen, is in Amsterdam Oost het startsein gegeven van de campagne van Orange the World. Met dit jaar als thema in Nederland: 'Gemeenten aan zet: veilig, overal en altijd'. De campagne liep tot 10 december, de Internationale Mensenrechtendag.

In Amsterdam Oost werd officieel het startsein gegeven van de wereldwijde campagne van Orange the Word: samen tegen geweld tegen vrouwen en meisjes. Een campagne die helaas hard nodig blijft: 45% van de vrouwen in Nederland krijgt hiermee te maken.

In het stadsloket werd de postreactie met 12 sleutelfiguren

uit Oost onthuld, waaronder Dynamo jongerenwerker Cherinne. Zij tekenden allemaal de medestanderpledge, spreken zich zichtbaar uit tegen (ook online) geweld en geven het voorbeeld in hun eigen organisaties en omgeving. Hun oproep is helder. Zie je iets? Praat erover. Zoek hulp. Sta naast elkaar.

Orange the World draait om medestanderschap: grenzen respecteren, verhalen serieus nemen en veilige omgevingen creëren. Bij Dynamo zetten we ons samen met bewoners, professionals en partners in om dagelijks te laten zien dat geweld geen plek mag hebben in onze buurten. #

www.dynamo-amsterdam.nl

Onthulling postermuur stadsloket Orange the World

Bijzonder cadeau op de voorschool

Een Dynamo voorschool kreeg dit jaar een bijzonder cadeau van Clark. Hij zat vorig jaar op de voorschool en vond dat toen best spannend – vooral in de eerste maanden. Puk was in die periode een grote steun voor hem en hij beschouwde Puk als zijn beste vriend.

Op onze voorscholen werken we onder andere met het programma Uk & Puk, speciaal voor kinderen van 2 tot 4 jaar. Spelenderwijs stimuleren we taal, rekenen, motoriek en sociale vaardigheden. Met activiteiten en speelkameraadje Puk ontdekken peuters de wereld om hen heen. Zo bereiden we hen stap voor stap voor op een soepele start op de basisschool, mét veel aandacht voor ouderbetrokkenheid en plezier in leren.

Inmiddels zit Clark op de basisschool in groep 1, maar hij komt nog regelmatig even langs om Puk een dikke knuffel

te geven voordat hij naar zijn klas gaat. Hij verraste Puk dit jaar met een bijzonder cadeau: een nieuw vriendje en een zelf gemaakt armbandje! 'Vanaf nu blijft Puk nooit meer alleen op de voorschool als de kinderen naar huis gaan.'

Bij ons zijn alle kinderen welkom. Onze voorscholen zijn een veilige en vertrouwde plek waar kinderen spelend leren en samen plezier maken. Kinderen krijgen de ruimte om zichzelf te zijn, nieuwe talenten te ontdekken en stap voor stap de wereld om zich heen te verkennen. Bij Dynamo is elke dag een nieuw avontuur! #

www.dynamokind.nl

December bij Dynamo

In de feestelijke decembermaand worden er in veel Dynamolocaties speciale activiteiten georganiseerd om deze maand samen door te brengen. Op de verschillende locaties in Oost en Zuid is van alles te doen. Denk dan aan kerststukjes maken, high tea, bingo, diner, pubquiz, lunch, culturele middag, muziek, verhalen uit Oost. We zijn samen in de buurt! www.dynamo-amsterdam.nl

Team OOST

Een bewonerscommissie bereikt meer

Vuilniszakken in de gangen, geluidsoverlast, vandalisme of slechte schoonmaak. Zijn er in uw complex problemen met het beheer of ernstige gebreken die niet opgelost worden? Zijn er plannen voor renovatie of groot-onderhoud van het complex? Misschien heeft uw wooncomplex enkel glas en/of een verouderde cv-ketel en zou u graag energiebesparende maatregelen willen. In je eentje de discussie hierover met de verhuurder aangaan is vaak lastig en tijdrovend.

Samen bereik je meer dan alleen. Om huurders de mogelijkheid te geven met de verhuurder te overleggen is er de 'overlegwet'. Hierin staat dat voor elk complex met meer dan 25 huurwoningen, een bewonerscommissie, dus een afvaardiging van de huurders, het recht heeft op overleg over zaken die de huurders direct aangaan. Die bewonerscommissie heeft het recht op informatie van de verhuurder en adviesrecht.

Renovatie of sloop

Als een corporatie het plan heeft een wooncomplex te renoveren of te slopen is het sowieso een goed idee om een bewonerscommissie op te richten. De corporatie is dan verplicht met de bewo-

nerscommissie te overleggen over het plan. Een overleg over een renovatie of sloop is aan allerlei regels gebonden die vastgelegd zijn in de 'Amsterdamse kaderafspraken'.

Renovatie en sloop van wooncomplexen zijn ingrijpende processen waarbij bewoners vaak tegengestelde belangen hebben, wat het overleg soms ingewikkeld maakt. Waar de één met plezier woont, wil de ander zo snel mogelijk verhuizen. Natuurlijk zijn er voordelen: een mooi opgeknapt woning (of helemaal nieuw), een verhuiskostenvergoeding van € 7673,-, een stadsvernieuwingsurgentie voor wie weg wil. Maar voor velen weegt dat niet op tegen de nadelen van de on-

Sloop of renovatie in Amsteldorp (van oost-online)

zekerheid over de wisselwoning of de definitief andere woning, de vaak veel hogere nieuwe huur en het gedoe van het verhuizen. De gemoederen tussen voor- en tegenstanders kunnen hoog oplopen, want er staat veel op het spel. !WOON ondersteunt bewonerscommissies in het overleg met de corporatie en let er hierbij op dat het belang van alle huurders zoveel mogelijk meegenomen wordt in het plan.

Nodig 70% instemming

Om een renovatie doorgang te laten vinden is 70% instemming nodig van alle huurders met een reguliere huurovereenkomst. Wordt deze 70% gehaald, dan zijn de tegenstanders ook gedwongen om mee te doen. Alleen via de rechter kan een huurder de renovatie van de eigen woning dan eventueel nog tegenhouden. Wordt de 70% niet gehaald, dan moet er opnieuw onderhandeld worden met de bewonerscommissie of de individuele huurders, of wordt er alleen onderhoud gedaan. Een enkele keer stapt de corporatie naar de rechter, maar zover komt het over het algemeen niet. #

Meer informatie

Krijgt u te maken met een sloop- of renovatieproces? Of wilt u een bewonerscommissie oprichten in uw complex?

En heeft u daar vragen over? Neem dan contact op met !WOON voor advies of ondersteuning.

Wij zijn te bereiken via oost@wooninfo.nl of via 020 523 01 50, of kom langs op ons spreekuur op woensdag tussen 9 en 12 uur aan de 2e Boerhaavestraat 46.

Uw Amsterdamse makelaar met kennis van zaken en al meer dan 20 jaar een betrouwbare specialist in het hart van Oost-Watergraafsmeer!

UW BUURTMAKELAAR!

DE HEREN VAN SNOEK
MAKELAARDIJ

VBO **MAKELAAR**

020 46 30 100

deherenvansnoek.nl ▲ Linnaeuskade 6 ▲ 1098 BC Amsterdam

Ekodis
Natuurvoeding

UW BIOLOGISCHE
BUURTSUPER IN OOST!
BEUKENPLEIN 73

SINDS 1983
WWW.EKODIS.NL

**UITVAARTCENTRUM
ELDERS**

persoonlijke uitvaartverzorging

kleinschalig rouwcentrum
tegenover De Nieuwe Ooster

dag en nacht
020 6252201
info@davidelders.nl
www.davidelders.nl

kruislaan 235 amsterdam

START

als vrijwilliger

1.001 leuke en zinvolle mogelijkheden bij VCA

Afspraak maken?
Bel/app Mona
06 - 383 263 17

vca.nu

Vrijwilligers Centrale
Amsterdam

'de no-nonsense makelaar van Amsterdam Oost'

JANSEN SMIT

makelaars taxateurs

✘ AANKOOP
✘ VERKOOP
✘ TAXATIES

020 - 261 91 66 info@jansensmit.nl www.jansensmit.nl

Dwars door het recht

Het Juridisch Spreekuur van de Hogeschool van Amsterdam behandelt actualiteiten die met het recht te maken hebben.

Het Juridisch Spreekuur staat voor je klaar

Tekst: Bismah Aslan en Younes Masbih

Wij zijn er voor alle inwoners van Amsterdam voor gratis juridisch advies en helpen met allerlei juridische vragen. Belangrijk om te weten is dat wij niet procederen, wat betekent dat we geen strafzaken behandelen of zaken waarvoor een advocaat nodig is.

Zaken die betrekking hebben op de volgende rechtsgebieden nemen wij in behandeling:

- Huurrecht
- Aansprakelijkheidsrecht
- Consumentenrecht
- Ondernemingsrecht
- Bestuursrecht
- Sociale zekerheidsrecht
- Bijzondere overeenkomstenrecht
- Vermogensrecht
- Verbintenissenrecht
- Appartementsrecht
- Arbeidsrecht

Wie zijn wij?

Wij zijn een groep stagiaires van de opleidingen HBO Rechten en Sociaal Juridische Dienstverlening van de Hogeschool van Amsterdam en worden begeleid door experts op verschillende rechtsgebieden. Zo krijg jij advies van mensen die er echt verstand van hebben, en tegelijkertijd leren wij elke dag bij.

Een voorbeeld

Een klant had een cursus geboekt bij een bedrijf, maar de cursus kon op de afgesproken datum niet doorgaan.

De cursusgever bood aan een andere datum te kiezen of een tegoedbon te geven. De klant wilde echter niet op een andere datum en wilde haar geld terug. Tegoedbonnen stonden niet in de algemene voorwaarden, en de cursusgever kon zich niet beroepen op bijzondere omstandigheden. Volgens de wet moest de klant dus haar geld terugkrijgen, omdat de reden van de afzegging niet bij haar lag.

Werkbezoek

Op dinsdag 25 november ontving HJS Lilian Marijnissen in haar rol als 'kwartiermaker landelijk dekkend netwerk sociaal juridische dienstverlening'. Tijdens het bezoek – waar ook decaan Arjan Vliegthart van de faculteit Maatschappij en Recht en vertegenwoordigers van de opleidingen HBO-Rechten en Sociaal Juridische Dienstverlening aanwezig waren, legden de stagiaires de werkwijze van HJS uit en werden diverse vragen beantwoord.

Op de foto zijn de stagiaires, de coördinatoren en Lilian Marijnissen te zien. Haar eindrapport verschijnt in 2027 met aanbevelingen om de toegang tot het recht voor burgers te verbeteren.

Waar en wanneer kan je terecht?

Wij zijn telefonisch en op locatie bereikbaar van maandag tot en met donderdag (van 9.00 tot 17.00 uur). Voor op locatie hoeft je geen afspraak te maken. Mocht je niet kunnen bellen of langskomen, dan kun je ook via onze website www.hjs.nl/hva het aanmeldformulier invullen; wij nemen dan zo snel mogelijk contact met je op.

Gratis

Het mooiste van alles is dat het volledig gratis is. Of je nu vragen hebt over consumentenzaken, huurrecht, arbeidsrecht of andere juridische onderwerpen, bij HJS ben je aan het juiste adres.

Vanaf 5 januari 2026 zijn we er weer. De medewerkers wensen alle lezers prettige kerstdagen en een gezond en probleemloos 2026 toe! #

Buurtcampus Oost in de OBA

Linnaeusstraat 44. HJS-Spreekuur. elke woensdag van 9.30 tot 12.30 uur. e-mail: hello@buurtcampusooost.nl.

Hoofdlocatie HJS

Wibautstraat 5a, 2e etage (02A08). maandag t/m donderdag van 9.00 tot 17.00 uur. telefoon: 06 211 588 82, e-mail: hjs@hva.nl, instagram: @hva_hjs, facebook: hvahjs, twitter (X): hva_hjs, LinkedIn: hjs-het-juridisch-spreekuur, website: www.hva.nl/hjs

De creatieve kwast

Muurschildering als oplossing voor wildspuiten

Je kent ze wel, die onleesbare tags op muren en deuren. Telkens weer op andere plaatsen. En als je ze weg haalt, staan er snel weer nieuwe.

Bewoners in de Architectenbuurt bedachten zelf een plan om hun wijk te verfraaien. Buurtbewoner Tijn Snoodijk, die normaal thuis in z'n werk-kamer aan kinderboeken en illustraties werkt, is gevraagd of hij een mooie schildering op de blinde muren zou kunnen maken. En zo geschiedde.

Luister naar zijn belevenissen

scan de QRcode en luister

Alle podcasts zijn te beluisteren bij www.geluidenuitooost.nl, oostonline.nl of op Spotify. Wil je meer informatie of ook een verhaal maken? mail hello@geluidenuitooost.nl

Gebruikersbus

Van het stadsdeel

De gebruikersbus op het 's-Gravesandeplein, vlak bij het Oosterpark, blijft in gebruik tot het voorjaar van 2026.

Eerder was gepland dat de voorziening tot 31 december 2025 zou blijven, maar er is nu voor de toekomst een nieuwe vaste inloopruimte met gebruikersruimte gevonden aan de Spinozastraat 2. Vanaf het voorjaar van 2026 kunnen daklozen en mensen met een verslaving hier terecht. Tot die tijd blijft de gebruikersbus dagelijks beschikbaar van 11.00 tot 17.30 uur. #

#Dwars

De gratis advertentierubriek van Dwars door de buurt.

Deze rubriek is bedoeld als service voor onze lezers. U kunt als particulier of stichting een gratis advertentie, oproep of mededeling plaatsen. Er worden geen commerciële boodschappen geplaatst. Uw informatie moet voor de deadline bij ons binnen zijn en mag hooguit uit 200 tekens bestaan. Zie het colofon elders in deze krant voor deadline en mailadres.

igertjes

Spaans dorps huis te huur

Ons authentieke Spaanse huis in het dorpje Polop is 10 km van de kust en vlakbij bergen waar je heerlijk kunt wandelen over oude boerenpaden. Schappelijke huur. Bel Wim 06 461 522 81.

Leesgroep Osho

Osho is een Indiase mysticus die eind vorige eeuw leefde en veel boeken en video's heeft nagelaten. Interesse? Mail naar leesgroep-osho@hotmail.com.

Toneelspelen

Toneelvereniging de Tijger zoekt acteurs en actrices. Repetities op woensdagavond van 19.30 tot 22.00 uur in de Batjanzaal. Twee keer per jaar een voorstelling met voor iedere deelnemer altijd een mooie rol. Aanmelden bij regisseur Floris Timman: tijgertoneel@gmail.com. Zie ook www.tijgertoneel.nl.

Een reis langs de laatste stille plekken op aarde

Trek je wandelschoenen aan: we gaan op reis naar stilte. Stilte lijkt heel gewoon, maar echte stilte wordt zeldzaam!

Auto's, snelwegen, vliegtuigen, boten, bladblazers, telefoons – overal om ons heen is lawaai.

Er is zelfs een wetenschapper, Gordon Hempton, die de stilte onderzoekt. Hij noemt zichzelf een "geluidsecoloog" en reist de wereld rond om de laatste écht stille plekken op aarde te vinden. Hij zegt - en dat is even een nadenkertje:

"Stilte is niet de afwezigheid van iets, maar de aanwezigheid van alles."

Meestal denken we dat stilte betekent dat er niets gebeurt en niemand iets zegt. Maar Gordon bedoelt juist het tegenovergestelde. Als het stil is, kun je méér horen: het ruisen van bladeren, een merel die zingt, je eigen adem, je eigen gedachten.

Waarom is stilte belangrijk voor dieren – en voor ons, want wij zijn eigenlijk ook dieren? Klaar voor vertrek? We reizen langs de laatste stille plekken op aarde.

Stille bossen

Hert, detail, Samuel Jessurun de Mesquita, 1912

Onze eerste stop: een groot, donker bos. Het ruikt naar vochtige aarde en mos. Je zet een stap, een takje kraakt – meteen spitst ergens een ree zijn oren.

Diep in grote, dichte bossen is het soms nog echt stil. Daar luisteren reeën, uilen, wolven en insecten naar elkaar en naar het zachte kraken van takken of een vleugel die langs een blad strijkt.

In die stilte worden hun oren hun superkracht: zonder stilte zouden veel dieren niet kunnen overleven.

Maar zelfs in zulke bossen hoor je steeds vaker het brommen van verre snelwegen of het gezoem van kettingzagen

Stille zeeën

Zeeleeuwen, uit de dieren tuin, detail, Samuel Jessurun de Mesquita, 1912

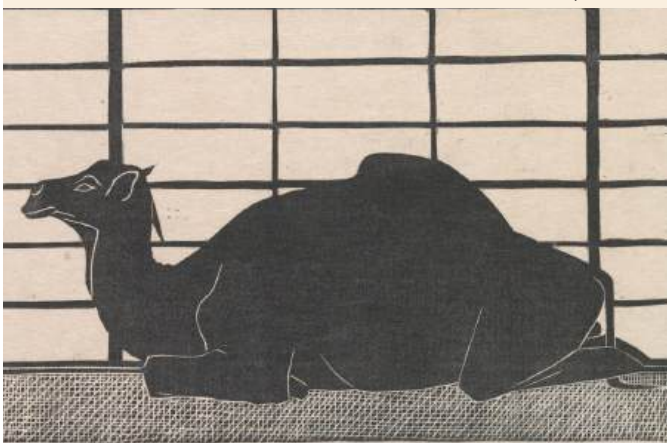
We reizen verder en duiken de oceaan in. Boven water hoor je de wind, maar zodra je ondergaat, klinkt alles anders. Onder water lijkt het stil, maar de zee zit vol geluid.

Walvissen, dolfinen en vissen praten met klikjes, liedjes en gebrom. Sommige walvissen kunnen elkaar over honderden kilometers horen in rustig water – alsof jij iemand in een ander land zou kunnen horen fluisteren. Zo vinden ze elkaar terug, zoeken ze een partner en waarschuwen voor gevaar.

Waar veel schepen varen, maken motoren en sonar de zee zo lawaaiig dat dieren elkaars geluiden bijna niet meer horen.

Woestijnen en lege vlaktes

Dromedaris, detail, Samuel Jessurun de Mesquita, 1927

We klimmen weer aan boord en we gaan op reis naar woestijnen, steppen en enorme lege vlaktes. De zon prikt in je ogen, de lucht trilt van de hitte. Er zijn bijna geen huizen, geen treinen, geen steden.

Overdag hoor je alleen wind en zand, 's nachts soms een uil, een vos of een krekel. Dieren die hier wonen, zijn gewend om op héél kleine geluidjes te letten: een poot die over een steentje schuift, een hagedis die door droog gras schiet.

Maar ook op deze lege vlaktes verschijnen snelwegen, mijnen en grote machines. Langzaam wordt het moeilijker om nog echt stille plekken te vinden.

Sneeuw, ijs en hoge bergen

Sneeuwuil, detail, Samuel Jessurun de Mesquita, 1927

Onze reis gaat nu naar het noorden, naar sneeuw, ijs en hoge bergen. Je adem vormt wolkjes in de lucht, de sneeuw knerpt onder je laarzen.

Op plaatsen met veel sneeuw en ijs klinkt de wereld gedempt, alsof er een dikke deken overheen ligt. Sneeuwuilen, poolvossen en berggeiten leven in die half-stille wereld. Voor hen is een klein kraakje in de sneeuw al een waarschuwing.

In die stilte horen ze precies waar een prooi loopt, of waar een roofdier zich verstoppt. Zelfs hun eigen adem en hartslag klinken daar harder.

Maar omdat het ijs smelt door de opwarming van de aarde, varen er meer schepen en komen er meer machines in deze gebieden. Ook hier krijgt stilte barstjes.

Stilte voor ons allemaal

Oostergasfabriek, detail, Samuel Jessurun de Mesquita, 1912

Na onze reis langs bos, zee, woestijn en bergen weten we één ding zeker: zonder stilte raken dieren in de war. Ze horen hun jongen niet meer goed, schrikken sneller en worden sneller moe en gestrest.

Mensen hebben stilte ook nodig. Ons hart slaat rustiger en ons hoofd wordt leger als het even niet raast en broemt.

Gelukkig proberen steeds meer mensen stilte te beschermen, bijvoorbeeld met stiltegebieden in natuurparken, rustige wandelpaden en stille tuinen in de stad. En wij kunnen zelf ook helpen: de muziek soms uit, zachtjes praten in het bos, even één minuut alleen maar luisteren.

Het eerste stiltedak in Amsterdam Oost... Doe je mee?

